

וטהר לבנו

חידושים וחיזוקים

שופטים

לשידוך הגון בקרוב

לעזור הפצת עלוני וטהר לבנו באשקלון והסביבה

יהושע שי הכהן בן הרב יוסי

בחור אשכנזי בן 33 וחצי רווק (כהן) מסורתי ...
אוהב את ה' יתברך אהבה גדולה וגם בעל חסד מכל לבו
יש לו מום שנוצר מטראומה (תאונה לידה ופטירה) (לפנות 054-283-1575)

ד"ר אהרן קרן ז"ל מלמד ראשי ה' אהרן כהן כי בספר מיהוה מאז לי נאם אהרן זמנו טאקא
ואימנו הגורו אהרן מאורכ טאקא אהרן כהן ז"ל אהרן כהן ז"ל
ה' אהרן

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"

שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד

הספר "מעורר מאוד"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:

"וטהר לבנו בתורתך ודבק לבנו במצוותך ויחד לבנו לאהבה וליראה את שמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 7 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים (2/7 כרכים נתרמו)
לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 170 ₪ לסט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com

אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,

ובנתיים בס"ד נוספים חידושים לספרים, אבל תפילתי שכבר שאזכה להדפיסם ולחלקם בישראל.

בס"ד יש כבר 1999 עמודי חידושים שנוספו ל7 הכרכים, חסר עוד עמוד 1

בשכל שיחה בכל כרך 400 עמודים

כרך בראשית + מועדים וחרמו - יש כבר בו 380 עמודים ועם יהיה בו גם הגדה של פסח או הוא יהיה 580 עמודים

וטהר לבנו - שופטים

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך - בדרך הדרש

למחשבות שלנו, ככה עלינו להחליט על כל העבירות והתאוות שזה אפילו לא אפשרות.

ונראה להוסיף, שחייבים את השילוב שילוב של 2 הכלים, כי החלטה חזקה לבד לא מספיקה, כי בן אדם שיש לו במציאות את האפשרות לחטוא, אז ייתכן שאכן בגלל ההחלטה העזה שלו הוא אכן לא יחטא 999 פעמים כי זה כביכול מחוץ לתחום שלו, אבל בפעם ה-1000 הוא פשוט ייפול ומזה הוא יקרוס וישקע ולא יוכל קום חלילה!!!

ובאמת יש הבדל בין פתח לשער, ששער זה הרבה יותר מושקע מסתם פתח!! וגם לענייננו יש לזה משמעות, שיש בני אדם שפותחים פתחים לייצר הרע, ויש שגם השקיעו בפתחים ויצרו כמו שערים שהם פתחים מושקעים, ועל זה רמזה התורה כאן.

שאם אדם נמצא במצב שיש לו שערים, אז לא מספיק שופט ושוטר יחיד דהיינו הוא בעצמו, כי על שערים חייבים יותר עוצמה ויותר פיקוח שלא ניכשל ושלא ניפול בהם, ואדם לבד בעצמו כבר לא מספיק לכך!!! אלא במצב כזה חייבים עוד אנשים ועוד כלים שיעזרו לאדם שלא יפול!!! ולכן גם בדרך הדרש מתאים שכתוב **שופטים ושוטרים** בלשון רבים!!! וגם **"בכל שעריך"**.

ויש גם בימינו **שערים**, שהם מתוך אילוץ של החיים, כמו בזמננו שישנם אנשים החייבים מחשבים וטלפונים חכמים לצורך פרנסתם, וכל אלו הם **"שערים"** ליצר הרע, וכפי שכתבו גדולי ישראל שאין מחשב ומכשיר חכם כשר.

כי גם במוגנים עם כל החסימות עדיין יש פתח ליצר הרע!!! **ויש שערים** שנולדו בחטא, שאדם הכניס עצמו בכוונה לניסיונות ונכשל עד שנהפכו לו להיתר, ואז הפתח הפך לשער, כי זה מותר אצלו, וגם על מצב זה דיברה תורה **"בכל שעריך"**.

ולכן עליך החובה להתייעץ עם רבך, ולהיות תחת משמר ומשטר חיצוני שיהיה להם כלים לשמור עליך, כי הם ישפטו את העם משפט צדק, "הם" ולא אתה, כי אתה משוחד בשעריך, אתה תתיר לעצמך ותתעלם מהסכנות או תגמז אותם ותהפוך אותם לפרטים שוליים וחסרי משמעות!!!

וזה חשוב מאוד - משמעת עצמית טובה וחזקה, אבל כאמור זה לא מספיק, אלא עליך החובה לשלב גם את המשטר החיצוני, ושילוב כל הכוחות והכלים, זה מה שיעזור לך לנצח, **כי במלחמה כמו במלחמה**, ובמלחמה יש חיל רגלי שריון אוויר וים ומודיעין וחיל תותחנים וכל שכן במלחמה הגדולה חובה להשתמש בכמה שיותר כלים.

ללמדנו, שעליך לעשות כל, ובאמת כל אשר בידך, ולא לסמוך על עצמך ואל תאמין רק בעצמך!! **כי כגודל הניסיונות וגודל השערים הפתוחים ליצר הרע כך גודל האחריות והסכנות שעליך להישמר ולהיזהר!!!** וזכור, נכון שהמילה הראשונה היא שלך, שתראה להיזהר באמת בכל הכלים שבידך וכאמור, אבל דע שהמילה האחרונה זו לא המילה שלך, אלא המילה שלהם, שהמילה של הרבנים גדולי הדור ושליחיהם שהם שופטים משפט צדק זו המילה האחרונה והקובעת, וככה תישמר בניסיונות של הדור האחרון אמון ואמן.

פתחו לי שערי צדק אבוא בס אודה י'ה - זה השער לה' צדיקים יבואו בו

והשערים הם, לדוגמה להיות עם חברים טובים ובחבורה טובה, ובשכונה טובה, ולמרות שלפעמים הם גדולים ממידתך, כי עדיין אתה לא בדרגה הגבוהה שלהם, בכל זאת תתחבר אליהם בחזקה, ותתפלל לבורא עולם שיפתח לך את השערים שהכנת, שאכן תוכל להיכנס פנימה ולהתעלות, כפי שכתוב **"וזה השער לה' צדיקים יבואו בו"**, שעל ידי הכנת שערים להתקרב לבורא עולם, ועל ידי ריבוי תפילות ככה נהפכים להיות צדיקים גמורים.

החיד"א שואל מדוע כתוב **"תתן לך"** וכן **"בכל שעריך"** בלשון יחיד, הרי זה ציווי על הציבור?? **ותירץ** שהתורה הקדושה באה לתת מקום לדרשה, שיש כאן גם ציווי לכל יהודי באופן אישי, שיהיה שופט ושוטר על עצמו.

אבל עדיין קצת קשה אם זה בא ברמז לצוות על היחיד שיהיה שופט ושוטר על עצמו, אז למה כתוב שופטים ושוטרים בלשון רבים?? **(והתשובה הפשוטה היא שאין מקרא יוצא מידי פשוט, ופשטות הפסוק מדברת על מערכת המשפט לעיר, ברור שיש צורך בכל עיר שיהיו כמה שופטים וכמה שוטרים, אבל שאלתי היא כי יש תשובה נפלאה שתתאים כהמשך לדרך הדרש הנלמד מהפסוק).**

וכן מה הכוונה בכל שעריך?? **ועל** זה עונה **רבי חיים ויטאל** שהשערים הם: שערי הראיה והשמיעה, הריח והדיבור והמישוש, שבכל הכוחות שלנו עלינו להישמר ולהיזהר מלחטוא בהם חלילה!!!

והנה, כתוב **"לפתח חטאת רובץ"**, ואולי נפרש לפי זה שבכל שעריך הכוונה שבכל הפתחים שבהם רובץ החטאת שם עליך להיות שופט ושוטר!! **אבל** אם כן, שיהיה כתוב **"בכל פתחך" - במקום "בכל שעריך"???**

ושמעתי מהגאון הרב ישראל בונם שרייבר שליט"א, שיצר הרע לא משתלט עלינו, כל הבעיה שאנחנו פותחים לו את הפתחים שדרכם הוא נכנס ומשתלט עלינו, בכך שאנחנו נכנסים לניסיונות והיצר מנצל זאת לגמרי!!!

והמחיש זאת שכמו שאין לבן אדם נורמאלי יצר הרע לקפוץ מהגג, כי זה בכלל לא אופציה אצלו, ככה עלינו לעשות ליצר הרע, שעלינו לסגור פיזית שלא יהיו לנו מכשירים שבהם יש לנו אפשרות לחטוא, וגם צריך החלטה ברורה שאני לא מתקרב לסכנה ולתאוה אפילו בלי לחטוא, כמו שאין לי תאוה לשדוד בנק, כי זה מחוץ

אבל גם אתה עצמך אל תסתפק בכיוון חשיבה אחד או בעונש אחד על עבירה, **אלא** תפעיל בעצמך מנגנון מגוון של עצות וכלים רבים ושונים איך לנצח את היצר הרע, ותשתמש בכמה סוגי עונשים בכדי לעצור את עצמך מהחטא, כי אין כמוך יודע מה הכי מכאיב לך, ומה הכי מדבר אליך!!!

בשבת ראש חודש, בתפילת הלל תוך כדי שאני אומר **"פתחו לי שערי צדק"**, בורא עולם האיר את עיניי, שבעצם לא רק בעבירות יש פתחים ושערים ליצר הרע, אלא גם להיפך למצוות - ליצר טוב!! גם יש פתחים, ופתחים מושקעים שהם המושג שערים וכאמור, דהיינו שבן אדם צריך להכין לעצמו כמה שיותר אפשריות ודרכים וכלים ופתחים וכניסות להתעלות ולהתקרב לבורא עולם בצד הטוב ובאופן החיובי.

וְטָהַר לִבָּנוּ - שׁוֹפְטִים

ככה בורא עולם אוהב אותנו, שגם כשאנחנו בשפל המדרגה בכל זאת אנחנו מכינים פתחים ושערים להתקרב לבורא עולם!! וכפי שסיפרתי בפרשת עקב על היהודי שהיה שקוע בתאוות מחרידות רח"ל וניצל והתעלה רק בגלל שהשאייר פתח ליצר הטוב, שברגע של התעוררות מיד ניצל את הפתח והתעלה לתשובה שלימה.

ואולי על זה אומרים "שאו שערים ראשיכם ויבוא מלך הכבוד", שהכלים שאנחנו משתמשים להתקרב לבורא עולם בזה בכיכול אנחנו משתמשים להמליך את בורא עולם, שכביכול יבוא דרכם!!!

ובזכות השערים שאנחנו מכינים ומשתמשים לטובה בורא עולם יפתח לנו את כל השערים טובים כפי שמופיע ברשימה הארוכה של השערים שאומרים בסוף הזמירות של מלווה מלכה אמן ואמן.

ולא תקח שחד כי השחד יעור עיני חכמים

גמרא סנהדרין כ"א א"ר יצחק: למה לא נתגלו טעמי תורה? ותיירץ, כי 2 מצוות התגלו טעמם ונכשל בהן גדול העולם, א. כתוב "לא ירבה לו נשים שלא יסירו את לבבו", ושלמה אמר אני ארבה ולא אסיר לבבי, ונכשל!!! כמו שכתוב "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו", ב. שכתוב "לא ירבה לו סוסים" בכדי שלא יחזיר את העם למצרים להשיג לו סוסים, ושלמה אמר אני ארבה לי סוסים ולא אשיב למצרים, ונכשל שלמה שבסוף "ותצא מרכבה ממצרים בשש וגו'" שגם למרכבה האישית שלו לקח סוסים ממצרים.

ולכן חשב שאיסור התורה שלא ירבה לו נשים לא כלול במעשהו, כי הוא לא הרבה לעצמו בשביל תאוה או בשביל להראות את עוצמתו בתור מלך, אלא עשה זאת למען עם ישראל, למען השלום!!! ולמען כבוד עם ישראל וכבוד בית המקדש!! והיות ולא עשה זאת בגלל תאוה על כן סבור היה שלא שייך בו את הטעם שלא יסור לבבו.

וגם בקשר לסוסים, הוא הרבה במטרה להעצים את כבוד ירושלים עיר המקדש והשלום ולא לתועלת עצמו, ולכן סבר שלמה שהאיסור לא חל עליו.

כי הוא הצליח להפוך את ירושלים למרכז העולם ומרכז עלייה לרגל לכל העולם, בכך שזהב וכסף וארזים לא היה חסר בירושלים, כמו שכתוב "אין כסף לא נחשב בימי שלמה למאומה כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרב", וגם אחת לשלש שנים הגיעה אניה מתרשיש נשאת זהב וכסף שנהבים וקופים ותוכיים.

וכן הוא הפך אותה למרכז החכמה של העולם, ככתוב "ויגדל המלך שלמה מכל מלכי הארץ לעשר ולחכמה, וכל הארץ מבקשים את שלמה לשמע חכמתו אשר נתן אלוקים בלבו, והמה מביאים מנחה כלי כסף וזהב ושלמות ונשק ובשמים סוסים ופרדים דבר שנה בשנה".

ואולי לכן חשב שלמה שאין בעיה להביא סוסים ממצרים, כי אנשים נמשכים לירושלים מרכז העולם ומביאים לה הכל מרצון, ולא להיפך.

ומה גם שהמלבי"ם מפרש את הפסוק "ומוצא הסוסים לשלמה ממצרים וסחרי המלך יקחו מקוה" שכל הסוסים שבמצרים היו שייכים לו, ולכן לא חשש שהעם ירד למצרים, כי ממילא הכל שלו, ואולי גם סבר שכשהכל כבר שלו אין את האיסור שלא ירבה לו סוסים.

אבל נפילת שלמה הייתה, כשנפל מגדלותו, וכפי שהגמרא סנהדרין כ' מספרת: אמר ריש לקיש, בתחילה מלך שלמה על העליונים ולבסוף מלך על התחתונים, ולבסוף לא מלך אלא על ישראל ולבסוף לא מלך אלא על ירושלים ולבסוף לא מלך אלא על מטתו ולבסוף לא מלך אלא על מקלו.

והיות והוא התחתן לשם מטרה, אז זה כמו אהבה התלויה בדבר, שבטל הדבר בטלה האהבה, ולכן כל הנשים בנות המלכים שהתחתנו עם שלמה כי הן רצו להיות ולחיות בכבוד עם האדם החזק ביותר בעולם, ברגע שהוא התרסק וירד כלפי מטה, הן חזרו למקורות שלהן ועבדו עבודה זרה, וכל מה שבנה שלמה קרס כבניין קלפים.

השואל ומשיב שואל, למה נכתב רק שיש 2 פסוקים בתורה שהתגלו טעמם, הרי יש דבר שלישי שבו התורה גילתה את טעם המצווה, והוא איסור לקיחת שוחד???

וייתכן שהיות ובוזה שלמה המלך לא נכשל לכן כשהגמרא ספרה לא כללה את זה, אבל בכל זאת קשה, למה רק בשנים האחרים הוא נכשל ואילו בשוחד לא???

ותירץ הבעל שואל ומשיב, שבשוחד שלמה המלך לא ניסה את יכולתו להתגבר ושלא להיכשל על ידי חכמתו וקדושתו, כי בשוחד כתוב מפורש שמעוור עיני חכמים, אז איך ייקח שוחד בלי שיזיק לו, הרי הוא יהיה עיוור ולא יראה שהוא לא רואה!!

וכפי שהרחיב הליקוטי יהודה בשם האדמו"ר הרא"מ מגור, שברביבית התורה מעידה מפורש שכל החכמה והפיקחות נמחקת, אבל בנשים וסוסים שם טעה שלמה שיכול בכוח חכמתו וצדקותו להתגבר על החשש שיתקלקל.

אבל עדיין ההבדל לא ברור לי, שהרי גם בהסרת הלב לא יעזור צדיק וחכם כנגד דברי התורה שהעידה שזה מקלקל והורס את את הלב ומסירו מבורא עולם, אז מה נשתנה עיוורון רוחני להסרת הלב הרוחני, או שבשניהם לא ירגיש או שבשניהם יוכל להרגיש ולהיזהר ולשלוט, וכי יש הבדל בין עיניים ללב???

וקודם רצוני להקדים, בעצם מדוע באמת שלמה המלך התחתן עם 1000 נשים?? והרי היה לו ללמוד מאביו הצדיק דוד המלך שהיה נעים זמירות ישראל שבורא עולם התיר לו רק 18 נשים, ובסוף ימיו לא הסכים להוסיף עוד אחת אפילו שהיה זקן וזה היה לצורך בריאותו כמפורט בנביא מלכים א', וכי בנו ממשיך דרכו בקודש לא למד מאביו??

וגם מדוע התחתן עם בנות העמים ולא מבנות ישראל, ועוד פלא שהראשונה שבחר הייתה בת מלך מצרים, שאותה אהב והשקיע בה בבית מיוחד, וכל כך למה??

וייתכן שלשלמה המלך הייתה תוכנית עצומה - שיהיה שלום בעולם, שלמה כשמו - שיהיה שלום, ובעיקר שלעם ישראל לא תהיה מלחמה עם שום אומה בעולם כולו.

ולכן הוא החליט להתחתן עם בנות כל מלכי ושלטי העולם, וכך כולם יהיו כעם אחד, ועל כל פנים יהיה להם יחס חם של קרבה משפחתית לעם ישראל, וכך עם ישראל ישכון לבטח בארץ ישראל עם בית המקדש, וליבם יהיה פנוי לעבודת ה'.

וטהר לבנו - שופטים

ממצרים כמו שיש לשאר מלכי העולם, וכאן נפל, א. שכבר דאג לכבודו. ב. נגרר לדמות עצמו למלכי העמים ולא להיפך, שהרי אם הוא המרכז הם צריכים ללמוד דוגמא ממנו ולא הוא מהם.

וכן כלפי הסוסים, נפילתו היא ככתוב "ותעלה ותצא מרכבה ממצרים בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה וכן לכל מלכי החתים ולמלכי ארם בידם יצאו" כי הוא נגרר לכבוד עצמו, ודאג שלמרכבה שלו יהיו סוסים

ללמדנו, שעלינו להיות נכנעים לכל דברי התורה ורבותינו הקדושים, וגם אם לדעתך תקנת הרבנים או גזרתם לא קשורה אליך, יכול להיות שבמצבך כרגע אולי אתה צודק, אבל מצבים עלולים להשתנות, והכל יקרוס נגדך ולרעתך!!! לכן חוס על נפשך ועל נפש משפחתך, וקבל באהבה ובתמימות כל תקנתם וגזרתם תמיד בכל עת ובכל מקום, בגלוי ובסתר, ואל תתחכם נגדם, וכך תזכה שגם בניך לא ילמדו להתחכם ולצאת מהכלל, אלא גם הם יקשיבו לדברי הרבנים וגם הם יקשיבו לדבריך בתמימות ולא יתחכמו כנגדך, וכך גם אתה וגם הם ביחד תעלו במעלות התורה והיראה אמן ואמן.

צדק צדק תרדוף

מלמד שמינוי הדיינים כדאי להחיות את ישראל ולהושיבם על אדמתם - ספרי

כהוראת הדיינים, בכל זאת עצם העובדה שיש להם מנהיגים צדיקים וחוקים ישרים, זו זכות עבורם ושווה להחיות אותם בארץ, כי יש להם תקווה להשתפר ולתקן מעשיהם, וזה הלשון "כדאי", שגם אם לא מגיע להם כי הם עושים עבירות, אבל "כדאי" להשאיר אותם כי יש להם תקווה לתקן.

השב שמעתתא בהקדמה, שואל מה הכוונה "כדאי", הרי כל התורה כולה היא תנאי לקיומנו בארץ ישראל!?

עוד הקשה, מה הזכות בכך שמינוי דיינים - עד כדי כך שכדאי שיחיו בארץ, הרי אם מקשיבים לדיינים מגיע להם לחיות בארץ, ואם לא מקשיבים בקול הדיינים אז מה שווה מינוי הדיינים???

ובעצם כך פירשתי קודם את הפסוק "פתחו לי שערי צדק אבוא בס אודה יי' - זה השער לה' צדיקים יבואו בו" שבו אדם צריך להכין לעצמו כמה שיותר אפשרויות ודרכים וכלים להתעלות ולהתקרב לבורא עולם, והשערים הם, כגון להיות קשור לרב צדיק, ולחברים טובים יראי שמים וצדיקים, ולהתחבר לחבורה בקהילה טובה של עובדי ה', ובשכונה טובה, וללמוד מוסר כל יום. ואכן גם מינוי הדיינים הכשרים בעצם נחשב לפתח ולשער גדול לחיזוק, כי בכוח הדיינים להחזיר בתשובה כשיתעוררו העם לחזור בתשובה, שכך יש להם בזמינות את מי לשאול וממי להתחזק וממי להתקרב לבורא עולם.

ומתוך שראינו הבדל בין סדום שנהרסה כליל עד ליסוד לבין אנשי הגבעה בבנימין שנענשו בחומרה אבל בכל זאת לא נעקרו מהשורש, וההבדל הוא שבסדום החוקים והדיינים היו מושחתים ולא הייתה להם תקווה, לכן נהרסו עד השורש, ואילו באנשי הגבעה, הדיינים לא היו מושחתים ולכן הייתה להם תקווה, ולכן הם לא נמחקו מהשורש.

ובזה מפרש את כוונת הספרי, שעצם הדבר שמינוי דיינים כשרים וצדיקים, אפילו שלא כל הזמן יקשיבו ויעשו

ובפרשת כי תצא כתבתי בשם מו"ר רבי עמרם זקס זצ"ל מראשי ישיבת סלבודקה, שחייבים כיסוי משכנע לבקשה שאנחנו אומרים בימים נוראים: "זכרנו לחיים למענך אלוקים חיים", כי אתה בעצם טוען, אבא שבשמים, שווה לך לזכור אותי לחיים טובים, כי אני מתחזק ומתקרב אליך מכל הלב, ולכן מעכשיו נשקיע ב"למענך אלוקים חיים"!!! אבל אם חלילה לא מתחזקים אזי יש סכנה גדולה, שאז יש אפשרות שבורא עולם יאמר "למענך אל תחיה" - כי ככה תהיינה פחות עבירות!!

אבל לאור דברי הספרי, יש כאן עדיין צל של תקווה, שאם אתה מתחבר לקהילה וקבוצה וחבורה קדושה, ונמצא במסגרת של יראת שמים, ואתה משתדל להיות בשאיפות ורצונות טהורות באמת, ומעליך יש סמכות אמתית של גדולי ישראל שהם קובעים לך את החוקים ואת הדרך ואתה נכנע לדעתם, אזי עדיין יש לך תקווה, נכון זו לא הבטחה לחיים טובים!! אבל זה כבר מתחיל להיות "כדאי" להחיות אותך וכדברי ה"שב שמעתתא", אבל אל תכיר רק את ההקדמה של השב שמעתתא, תכיר עוד קצת בעומק סוגיות הש"ס של השב שמעתתא אולי אז יקל עליו לעזור לך למעלה יותר עם ה"כדאי"!!! כי תתחזק יותר בקדושת התורה!!!

אבל מי יסתמך רק על "כדאי", אנחנו רוצים "בטוח"!!! לכן עכשיו ומיד, קבל על עצמך חיזוק אמתי ומתמשך, כן, קבל על עצמך 40 יום של קדושה, של שמירת עיניים, וממילא אתה מחובר לחבורה של אלפים שמתחזקים בקדושה מכל העולם, אז אתה לא לבד יש לך כוח של ציבור קדושים, וקבל על עצמך את החיזוק בפה ותתפלל ותבכה בתפילות להצלחת הקבלה הקדושה שלך, ובכוח ההתחזקות יתקבלו כל תפילותיך ותבוא בלב "בטוח" יותר לימי הדין והסליחות הבאים עלינו לטובה.

על פי שנים עדים

טוען רבי שניאור קוטלר, שמכאן נלמד יסוד בהלכות תשובה, והוא שלא מספיק חרטה וקבלה לעתיד, אלא חייבים גם לשבור את הכלים, וללכת לקיצוניות השנייה שאפילו בהיתר לא נתקרב, לדבר שאתו הגענו לעבירה!!!

ולכאורה, דברי הרמב"ם זה רק בהלכות עדות, שבכדי להוציא כסף או לנקוט פעולה נגד אחרים צריכים להיות בטוחים שהעדים אכן כשרים, ולכן בהלכות עדות צריכים הוכחות ברורות שאכן הוא חזר להיות כשר, אבל לכאורה אין מכאן ראייה ואין ללמוד מעדות ליסוד בהלכות תשובה לאדם רגיל שחוזר בתשובה???

כתב הרמב"ם ה' עדות פי"ב ה-ז, מאימתי חוזרת כשרות האדם להעיד כשהלווה בריבית?? עונה הרמב"ם שהכשרות חוזרת כשיקרע את שטר הריבית מעצמו, ויקבל עליו חזרה גמורה שאפילו לגוי לא ילווה בריבית.

וחזרת הכשרות למשחקים בקוביא - משישברו את פסיפסיהם, ויקבלו על עצמם שאפילו בחינם לא ישחקו, וכן הפסולים מחמת שהם מהמרים כמפריחי יונים - משישברו את הכלים שצדים בהם ויחזרו בהם חזרה גמורה שאפילו במדבר לא יצודו.

וְטָהַר לְבָבוֹ - שׁוֹפְטִים

וְכַמּוֹ שכלפי עדים יש חובה לשבור את הכלים שהביאו את העד לחטא, וגם עליו לנהוג בקיצוניות ולהתרחק אפילו משימוש של היתר, כך גם בתשובה לפני שאומרים "למענך אלוקים חיים".

כִּי גם כאן יש אפשרות לנו שבורא עולם יאמר "למענך אל תחיה", כי אני מכיר אותך, אתה מתחרט לשבוע שבועיים ושוב בבת אחת אתה נופל חזרה לכל העבירות שעשית בעבר, לכן עדיף לך שתמות ולא תחיה כי ככה יהיו לך פחות עבירות!! ולכן גם בתשובה חובה עלינו להוכיח שהעתיד שלנו בחיי התשובה מובטחים.

וְלֹכֵן אם נפלנו במראות אסורים במחשב או בפלאפון פרוץ, כדאי מאוד מאוד לעשות תשובה וכדברי הרמב"ם, לשבור את הכלים!!! ואפילו בהיתר לא, עד כדי כך!! שלא מספיק למחוק את הרע, ולא מספיק להפסיק עם הרע, אלא אפילו בהיתר לא!!! וזה ממש לא קל, באמת לא קל, נכון!! אבל אנחנו חייבים ביטוח אמיתי שלא נחטא שוב לאחר התשובה שעשינו.

וְאִם זה קשה לך ובלתי אפשרי, תהיה אמתי עם עצמך ועדיף שתתייעץ עם רבך או רבנים שמבינים או שליחים הנאמנים, איך ואם אכן יש דרך אחרת בטוחה שלא תיפול שוב חלילה.

וְלַעֲרַנּוּ למרות הכל זה לא מספיק, וצריכים הרבה תפילות ורצון עז להישאר בחיזוק, כי כל יום הטכנולוגיה מתפתחת ומה שחשמו קודם, כבר נמצא פרצה שעד שמגלים אותה וחוסמים אותה, כבר רבים נופלים חלל.

אֲזַ איך נשכנע את בורא עולם, שלעולם לא נחזור לחטא??? איך??? פשוט לבכות!!! כי קשה לנו לשבור את הכלים לגמרי, קשה לנו ללכת לקיצוניות שאפילו בהיתר לא נשתמש!!! ואת האמת אנחנו יודעים!! הסכנה קיימת!!! אז מה נעשה ומה נפעל??? ראה המשך!!

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת - המשך

חבורה של קודש המתענגים באש קודש, וזה מעודד אדם לשמור על עצמו בקדושה, וכן עוד דוגמאות שכן אדם מתחבר באמת לקהילה פעילה הפועלת בקדושה, אם זה חצר חסידות וכדומה, וודאי שיקבל שכר רב בלי שום ספק, אפילו שהוא לא תורם שום דבר מועיל לקבוצה, עצם החיבור כבר מזכה אותו, כנטפל לדבר מצווה.

אֲזַ ריבונו של עולם, בבקשה, "למענך אלוקים חיים". נכון, יש לפעמים נפילות גם אחרי התשובה, אבל אבא יקר, בבקשה אנחנו משתדלים בכל כוחנו להיות מחוברים לצדיקים ולאנשים טובים, ולקיים מצוות בקבוצה ובחבורה, ואנחנו משתדלים להיות גלויים בפניהם כך שהם מונעים מאתנו ליפול כי אנחנו גלויים בפניהם.

וְגַם אם חלילה יש נפילה מיד קמים, כי החברים הטובים והצדיקים באמת אוהבים ודואגים לכל אחד מהחבורה באמת ובישר כאחים אמתיים, ויתמכו בחבר שנופל בגלל צדקותם ובגלל אחוותם ואהבתם האמתית, ובזכותם יש רצון וכוח לא ליפול לגמרי חלילה, אלא מיד מתחזקים וקמים!!! נכון זה לא מושלם אבל לפחות "כדאי" שתיתן לנו חיים טובים כנטפל לעושי מצווה!!!

ושוב זה רק בדיעבד!!! רק מליצות יושר - לכדאי!!! אבל האמת החדה היא למעלה למרות הקושי שבדבר!!!

יד העדים תהיה בו בראשונה

וְדַעוּ כי כל מראה עבירה חמורה, מראה תועבה!!! ראו אדם שבשאת נפש למרות ההתראות והזהרות המפורשות של העדים עבר על איסור תורה חמור, לכן הם חייבים להיות הראשונים שמענישים אותו והורגים אותו שזה גם מעשה בעל עוצמה, וככה זה יוציא להם את השפעת הראיה האסורה שראו, וככה הם מוחקים את מה שנחרט במוחם!!!

וְלֹכֵן כשאדם רואה מראה לא צנוע, עוד קודם שיבער בו אש התאוה מיד יעשה מעשה של יריקה הצידה, שעל ידי מעשה הוא עוקר את מראה התאוה, וזה עובד בדוק!!! וכפי שמצאתי לאחר מכן בעבודה זה כי שאולי זו הייתה

וְאִכֵּן על פי היסוד במאמר הקודם ברור חידושו של רבי שניאור קוטלר!!! כי כאמור קודם חייבים ראיות ברורות ומשכנעות לבקשה שאנחנו מבקשים בימים נוראים: "זכרנו לחיים למענך אלוקים חיים" - כי אתה בעצם טוען: אבא שבשמים, שווה לך לזכור אותי לטובה ולתת לי חיים טובים, כי חזרתי בתשובה!!!

אֲבָל כדברי הרמב"ם חייבים הוכחות שחזרת בתשובה, ויותר מזה חייבים הוכחות שאכן תחזיק מעמד שלא תחטא בעתיד.

וְלֹכֵן אם נפלנו במראות אסורים במחשב או בפלאפון פרוץ, כדאי מאוד מאוד לעשות תשובה וכדברי הרמב"ם, לשבור את הכלים!!! ואפילו בהיתר לא, עד כדי כך!! שלא מספיק למחוק את הרע, ולא מספיק להפסיק עם הרע, אלא אפילו בהיתר לא!!! וזה ממש לא קל, באמת לא קל, נכון!! אבל אנחנו חייבים ביטוח אמיתי שלא נחטא שוב לאחר התשובה שעשינו.

וְאִם זה קשה לך ובלתי אפשרי, תהיה אמתי עם עצמך ועדיף שתתייעץ עם רבך או רבנים שמבינים או שליחים הנאמנים, איך ואם אכן יש דרך אחרת בטוחה שלא תיפול שוב חלילה.

וְלַעֲרַנּוּ למרות הכל זה לא מספיק, וצריכים הרבה תפילות ורצון עז להישאר בחיזוק, כי כל יום הטכנולוגיה מתפתחת ומה שחשמו קודם, כבר נמצא פרצה שעד שמגלים אותה וחוסמים אותה, כבר רבים נופלים חלל.

אֲזַ איך נשכנע את בורא עולם, שלעולם לא נחזור לחטא??? איך??? פשוט לבכות!!! כי קשה לנו לשבור את הכלים לגמרי, קשה לנו ללכת לקיצוניות שאפילו בהיתר לא נשתמש!!! ואת האמת אנחנו יודעים!! הסכנה קיימת!!! אז מה נעשה ומה נפעל??? ראה המשך!!

על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת - המשך

הַגְּמֵרָא מכות י"ט מביאה את דברי רבי עקיבא, שעד שלישי מיותר כי הרי מספיק שנים, אבל חידוש התורה שלמרות זאת אם נטפל לעדות של שנים להרוג אדם והוזמו כולם, הורגים גם אותם, למרות שהשלישי מיותר בעדות, בכל זאת היות והוא נטפל והצטרף לרשעים לכן הוא חלק מהם ונענש כמוהם.

מוֹסִיף רבי עקיבא, שכל שכן ועל אחת כמה וכמה הנטפל והמצטרף לעושי מצוה בוודאי זוכה ומקבל שכר כצדיקים אפילו שלא עשה כלום, והיה מיותר!! ורק הצטרף.

לִכְנֹן למרות דברי במאמר הקודם, חובה עלינו לפחות לצמצם את הנזקים ואת הסכנות, ומצד שני חובה שנהיה מחוברים לקבוצה של צדיקים קדושים, כפי שראיתי שיעור דף היומי בבית מדרש הקבוע בכל יום אפילו בבין הזמנים, כאשר כל או רוב משתתפיו הם אנשי עסקים הזקוקים לעולם הטכנולוגיה, וקיבלו אישורים מרבים כמובן, והם מתענגים מהשיעור גמרא וכל כולם חיות והתלהבות בשיעור הקדוש הזה, ומתלכדים סביב המגיד שיעור המסור להם המענגם בשיעורו הרהוט והמרתק, זו

עֵדִים ראו עבירה חמורה, מראה תועבה!!! ראו אדם שבשאת נפש למרות ההתראות והזהרות המפורשות של העדים עבר על איסור תורה חמור, לכן הם חייבים להיות הראשונים שמענישים אותו והורגים אותו שזה גם מעשה בעל עוצמה, וככה זה יוציא להם את השפעת הראיה האסורה שראו, וככה הם מוחקים את מה שנחרט במוחם!!!

זֶה כל כך חשוב, ולא יכול עד שראה לטעון אני לא מסוגל להרוג בן אדם, כי הוא חייב לעשות זאת, כי זו התרופה הכי טובה לנפשו, ואם לא - הוא עלול גם להתקלקל חלילה.

וטהר לבנו - שופטים

קדושה לעקור את אש הטומאה, וזה יכול להיות בכל צורה של קדושה או באש של לימוד התורה הקדושה, או בניגון קדוש שיביא אותו לדביקות בבורא, וכן בזה הדרך כל אחד לפי מצבו ועניינו והזמין לו והמתאים לו.

כוונת רבי עקיבא כשירק!! וכמובן בלי לפגוע ולהגעיל אף אחד, שלא יצא שכרו בהפסדו וחילול השם חלילה.
וכמו כן, אם כבר אדם נתפש לניצוץ של אש התאוה שראה ונחרת במוחו, הוא חייב על ידי אש אחרת - אש של

בקיצור, לראות רע אצל אחרים זה ממש לא דבר טוב, אלא להיפך, זה הורס אותך מבפנים!!! ולכן אל תהיה זה שמחפש רע על אחרים, ואפילו ידיעה רעה על אחרים משפיעה לרעה על הנפש, וכל שכן לראות רע ממש!!!

ובדומה לזה כתב האור החיים הקדוש: "לפי שציווה על עיר הנידחת שיהרגו את כל העיר בחרב, ואפילו בהמתם, מעשה זה מוליד טבע של אכזריות בלב האדם, כמו שסיפרו לנו הישמעאלים, כת הרוצחים!! כי יש להם חשק גדול בשעה שהורגים אדם, ונכרתה מהם שורש הרחמים והיו לאכזר, והיום יותר מתמיד רואים את זה בחוש וכל יום מתגלית חרפתן ושפלותם לשיאים חדשים אשר לא שיערנו ולא שיערו אבותינו!!"

וגם ברוצחי עיר הנידחת נשרשת מידת האכזריות, לכן קיבלו הבטחה שיתן להם ה' רחמים, שבורא עולם ישפיע בהם כוח הרחמים מחדש בכדי לבטל את כוח האכזריות שנולד בהם מכוח המעשה.

ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו

הגמרא מכות ה' דורשת "כאשר זמם" - ולא כאשר עשה, מכאן אמרו: אם בגלל העדות הרגו את הנדון אז לא הורגים את העדים השקרנים הזוממים למרות שהזמנו, ורק כאשר עדיין לא ביצעו את גזר הדין והנדון חי, אז מבצעים בעדים השקרנים והזוממים את העונש או המוות שרצו וזממו לעשות.

גם לא הולך לגלות כמו הורג בשגגה, כי לרוצח כזה לא מספיק לו העונש של הגלות, וכן יש במפרשים שמבארים שלכן אין עונשין מן הדין, דהיינו לא מענישים על פי לימוד של קל וחומר.

ועל כעין זה נזרק יש"ו הנוצרי משיבתו של התנא רבי יהושע בן פרחיה, וכפי שמסופר בסוטה מ"ז שכשהיה באכסניה נהנה ממנה ושיבח אותה שהיא נאה, והכוונה שלו כפרש"י שהיא נאה במעשיה, ואז יש"ו התפלל ואמר לרבו הקדוש היא בכלל לא נאה ולא יפה, כי הנה עיניה של בעלת האכסניה טרוטות ומכוערות.

והתנא היה בהלם כי הוא התכוון לשבח את המקום וחלילה לו לשבח את מראה בעלת האכסניה, ואילו תלמידו התעמק במראה של בעלת האכסניה.

ולכן הרב גירש אותו והחרים אותו, כי לא רק שחטא בכך שהתבונן בנשים, אלא גם חשב שרבו חושב כמחשבותיו הטמאות, וגם בא להחטיא את רבו שיתעמק במראה של בעלת האכסניה, ולכן כעס עליו מאוד!!!

ודאו מה יצא מאותו תלמיד, כמה דם יהודי נשפך מאותו תלמיד שממנו נוסדה דת הנצרות, ושימו לב שהוא גם לא זכה לחזור בתשובה, כפי שהגמרא סנהדרין ק"ז וסוטה מ"ז מספרת שישו בא אליו כמה פעמים לרבו רבי יהושע ואמר לו "קבל אותי!" ולא קיבלו. יום אחד כאשר ר' יהושע קרא קריאת שמע בא אליו יש"ו בפעם האחרונה, ודווקא אז ר' יהושע סבר לקבל אותו וסימן לו בידו (להמתין), אבל יש"ו טעה וסבר שהוא דוחה אותו... והלך ועבד עבודה זרה והסית והחטיא את הרבים וגרם חורבן גדול לעם ישראל, כי בורא עולם לא נתן לו לחזור בתשובה!!!!

לכן, הבה נחשב בעצמנו, האם אנחנו לא מורידים כלפי מטה את הרמה הרוחנית של רבותינו הקדושים??? ולצערי יש אנשים שחוטאים והם בשפל המדרגה, אבל יש להם טענות חוצפניות שגם רבותם לא מושלמים, אז קודם כל הרבנים הם לפי הדור, ומה שבטוח, רבך בעשרות או פי כמה וכמה בעל מעלות טובות וקדושות מאשר אתה, אז גם לפי טענתם האיזולת רבותם שווים הרבה יותר מהם.

וזה רק עצת היצר הרע שבא להשחיר הכל, כן, כולם מושחתים אפילו הרבנים!!! אין עושה טוב, כולם צבועים ושקרנים וכך מפתה אותו לעשות כל רע, כי אם כולם מושחתים וצבועים אז למה עלי להיות הצדיק של הדור!! וזה פתח למדרון אין סופי, וזה מדרון בטוח לעומק הגיהנום!!! ואנא זכור נא שגם על משה כולם דברו וחשדוהו באשת איש!!

מקשים המפרשים איך ייתכן הדבר שכשעדיין לא הספיקו להרוג בגלל העדות שלהם, אזי מענישים והורגים את העדים על עצם הרצון הרע שרצו להרוג, ואילו כאשר בוצע הפשע והרגו על פיהם - דווקא אז הם לא נענשים ולא הורגים אותם, מה ההיגיון שבדבר???

ואכן על שאלה זו יש הרבה תירוצים, וראיתי במאירי שענה בשם הגאונים שהיות והעדים הרגו בן אדם לא מתוך כעס ועצבים מתפרצים, אלא מתוך קור רוח ותכנון לפרטים עד כדי כך שהצליחו לעבור את כל הבדיקות והחקירות של בית דין בהצלחה, זה כבר שיא השפלות, ולכן אין להם כפרה, ולכן לא הורגים אותם כי העונש לא מספיק להם.

והמאירי עצמו עונה, שלא הורגים את העדים אחרי שהרגו על פיהם בכדי למנוע שם רע לבית דין, שלא יגידו שטעו ולא חקרו ולא בדקו כמו שצריך וראוי.

וקשה לי, וכי בגלל ביזיון של בית דין לא נהרגו את הרשעים, הרי אדרבה אם נשאר את העדים הזוממים בחיים יהיה ביזיון כפול לבית דין, כי יגידו א. בית דין לא בדק וחקר כראוי, הנה עובדה שהעדים הזוממו. ב. יגידו שבית דין מחפה על כישלונותיו ומשאר פושעים ללא עונש???

לכן נראה לי בדומה לדברי הגאונים, שהסיבה שלא הורגים אותם זה בגלל שמגיע להם עונש גדול יותר, כי לא רק שהם חטאו בעצמם, אלא הם שיתפו והחטיאו את בית דין ברצח שלהם, ועל זה אין להם כפרה.

ודוגמה לזה מצאנו בגמרא מכות ב' ע"ב שרוצח במזיד בלי התראת של עדים קודם הרצח לא נהרג על זה, ומצד שני

וְטָהַר לִבָּנוּ - שׁוֹפְטִים

וגם הרי בגלל הנפילות והחטאים רבותינו צריכים לצאת מקדושת התורה הקדושה והדביקות בבורא עולם, ולהתחיל ולהתעמק בכל הטומאות ובכל הסיפורים והנפילות הקטנות והגדולות הידועות והלא ידועות שמסתובבים לצערנו הרבה מאוד בתוך מחננו.

וקשה ועצוב וכואב הלב לראות את משה רבינו שבדורנו – הצדיקים מתעסקים ויורדים לגועל נפש הזה, וכאמור קודם, כל התעסקות עם חטאים גם למטרה טובה משפיעה על הנפש, כמאמר חז"ל "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין", וכל ידיעה על אדם שחטא משפיעה לרעה על הנפש, לכן לא ניקח חלק בהורדת רבותינו מרמתם הרוחנית לטפל בנו ובחטאינו, אלא אדרבה נתקדש כולנו יותר ויותר, שכך רבותינו יתעסקו באש קודש שלהם ובשלנו והם יהיו להבת אש עצומה יותר גם בזכותנו אמן ואמן.

ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביב – שם תשים עליך מלך

אלא התשובה היא, על פי הכתוב בהמשך הפסוקים: "שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלקיך בו, מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא: לא ירבה לו סוסים ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה לו מאד:

והיה כשבתו על כסא ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר מלפני הכהנים הלויים: והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען ילמד ליראה את ה' אלקיו לשמר את כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה לעשתם: לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאלו".

דהיינו מלך יהודי הוא ממש לא ככל מלכי העמים, אלא צדיק קדוש וטהור, מתמיד עצום בתורה כל רגע פנוי, מדקדק בכל המצוות קלה כבחמורה.

ואף כי מצד אחד הוא מעל כולם מתוקף תפקידו, אבל עדיין הוא עניו ולא גאוותן, וכן מצד אחד המלך צורך ומותר לו סוסים נשים וכסף יותר מכל העם, אבל עליו החובה לעצור בזמן ולא להיסחף בתענוגים, וזה ניסיון קשה שבעתיים מניסיון העוני כשאין לך, כי כאן צריכים שליטה עצמית ברמה מאוד גבוהה, ואם אכן הוא מצליח לעמוד בכל זה אז הוא באמת מלך!! מלך יהודי.

ובורא עולם רצה שעם ישראל יבקשו מלך שתהיה לו עוצמה ככל מלכי העמים, אבל מצד שני שידרשו בו זמנית מלך יהודי "אשר יבחר ה' אלוהיך", שיבקשו אדם צדיק עם יכולת שליטה עצמית לקיים את כל דרישות התורה שישמש עליהם כמלך.

אולם את זה הם לא עשו, הם לא המשיכו את בקשתם לקבל מלך צדיק גדול, ובזה חטאו וגילו את חרפתם!!! ועל זה כעס הנביא שמואל, וטען להם: ניצלתם את התורה לרעה, השתמשתם בה חלקית כפי רצונכם הרע, שרצונכם רק להידמות לגויים ובעצם להידרדר ולעזוב את דרך ה', ועל זה היה חרי האף הגדול.

כי הנביא ובורא עולם שהסכים אתו, לא התרשמו מפתרון הקסם ודברי החלקלקות של דברי הזקנים העטופות יפה כדאגה לעם ולכבודו של הנביא, אלא שלפו את העוקץ שעומד מאחורי הדברים היפים כביכול!!!

ללמדנו, כמה עלינו להיזהר לא להשתמש בשם התורה ובשם ההגינות וישר והטוב הנראה לעין, כאשר אתה במזיד או בתת מודע פועל מתוך רוע ורצון לחטוא, רק אתה בחוצפתך לוקח חצאי מילים ופסוקים מהתורה להגנתך והצדקתך!!! וגם אם אתה באמת פועל בתמימות, זכור כי היצר חכם הוא ומטהר את השרץ בק"ץ טעמים, ועליך להתנתק ממנו ולהתעמק בלי אינטרסים לדעת את חקר האמת.

לדוגמה בגלל אינטרסים אנשים מחפשים למצוא פתרונות לבעיות בהלכה, ובעברית פשוטה הם מודים שהם באים בגישה שההלכה היא בעיה ולכן צריכים למצוא לה פתרון ולחנוק אותה ולהעלים אותה, ואחרי זה הם כועסים על גדולי ישראל מדוע הפתרון שמצאו לא מקובל עליהם, ובחוצפתם הם משמיצים את הרבנים בתקשורת ותחת כל עץ רענן!!!

כאשר עם ישראל היו בארץ ישראל הם אכן ביקשו מלך, אבל שימו לב איך מופיע הדבר בספר שמואל: "ויהי כאשר זקן שמואל וישם את בניו שפטים לישראל: ולא הלכו בניו בדרכו ויטו אחרי הבצע ויקחו שחד ויטו משפט: ויתקבצו כל זקני ישראל ויבאו אל שמואל הרמתה: ויאמרו אליו הנה אתה זקנת ובניך לא הלכו בדרכיך עתה שימה לנו מלך לשפטנו ככל הגוים".

ולכאורה הכל היה צודק, כי התורה התירה לבקש מלך, ואפילו התירה לבקש "מלך ככל הגוים", אז הביטוי לא משלהם היה, אלא כפי שהתורה קבעה וכתבה!!

וגם הם ראו ששמואל זקן ובניו שופטים שלוקחים שוחד, לכן באו בגישה דיפלומטית במקום להחליף שופטים ולפגוע בשמואל ובניו, הם עקפו את הבעיה, בא ניצור מושג חדש "מלך" וממילא אין יותר צורך בשופטים!!

אבל ראו פלא עצום מה תגובת שמואל: "וירע הדבר בעיני שמואל כאשר אמרו תנה לנו מלך לשפטנו ויתפלל שמואל אל ה': ויאמר ה' אל שמואל: שמע בקול העם לכל אשר יאמרו אליך כי לא אתך מאסו כי אותי מאסו ממלך עליהם: ככל המעשים אשר עשו מיום העלתי אתם ממצרים ועד היום הזה ויעזבני ויעבדו אלהים אחרים כן המה עשים גם לך".

ומדהים הדבר שלא רק שמואל כועס עליהם, אלא גם בורא עולם כועס עליהם ורואה בזה בגידה בעבודת הבורא ועזיבתם אותו לטובת ע"ז.

והשאלה למה יש כעס??? הרי כל כך הגיוני מה שהם זקני העם אמרו לשמואל!! ולכאורה במקום בגידה אדרבה להיפך יש כאן פתרון שעונה לכל הצרכים, והכל לכאורה לפי מתווה התורה, אז מה חרי האף הגדול!!!

ונראה לתרץ, שהזקנים אכן התחילו ואמרו כדברי התורה הקדושה "אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביב", ואכן עד כאן הכל טוב ויפה, הבעיה הגדולה היא שהם עצרו כאן ולא המשיכו!!!

כי בעצם, עליהם הייתה החובה להתבונן, איך ייתכן שבורא עולם מתיר לנו לכתחילה לבקש מלך שדומה לגויים מסביב??? וכי ככל העמים אנחנו??? הרי עם ישראל לבד ישכון ובגויים לא יתחשב!!!

וְטָהַר לִבְנוֹ - שׁוֹפְטִים

היות ואנחנו ספוגים בנגיעות עלינו להישמע לדעת גדולי ישראל בתמימות, ולקבל את כל דבריהם ולא לסור מדבריהם ימין ושמאל וכך נצליח לעמוד בכבוד בכל ניסיונות החיים בגבורה ובאמונה אמון ואמן.

מלחמה על איביכם אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם

ומקשה המנחת חינוך, למה סברה הגמרא תחילה שלדעת רבי יוסי הגלילי לא חוזרים מפחד טבעי, הרי לדעת הרמב"ם כל פחד במלחמה זה עבירה חמורה אז למה לדעת רבי יוסי יחזור כי יש לו עבירה חמורה שצריך לחשוש ממנה??

ונראה לתרץ, שאם אדם צדיק ומושלם ורק עבירה זו בידו שהוא מפחד ממלחמה, סברה תחילה הגמרא בדעת רבי יוסי הגלילי, שאפשר לדרוש ממנו להתגבר על הפחד, כי צדיק כזה אכן מסוגל להתגבר, ואין צורך לוותר לו!!! אמנם במסקנת הגמרא אין זמן לכך, כי בינתיים זה מחליש אחרים שייבהלו עד שזה יתגבר, לכן נפסק שלכל הדעות הדין שיחזור לביתו.

ונשאלת השאלה, איך באמת אפשר לדרוש מבן אדם לא לפחד!!! הרי יש אנשים שהפחד טבוע בהם עמוק, עד כדי כך שאין להם שליטה על זה, אז מה תביעת התורה עליו??

והתשובה היא שפחד מגרש פחד, שאדם פחדן יתמלא בפחד עצום מבורא עולם שאוסר לפחד!!! והפחד העצום מבורא עולם ומהמלחמה הגדולה שהיא מלחמת היצר, גרש וישתלט על הפחד הקטן מהמלחמה הקטנה.

ללמדנו שיש כוחות שקשה להתגבר עליהם, נכון!!! אבל בכל זאת אתה חייב להתגבר על כל הקשיים ואתה גם יכול להתגבר עליהם, ולא תמיד אפשר לחנוק את הקושי כי לפעמים הקושי הוא אמתי ואי אפשר להתעלם ממנו או לזלזל בו, אבל ננצל את הכוח הנגדי שעומד מול הקושי ומסוגל להתגבר עליו או להחליפו, כמו פחד שמחליף פחד, וכן כשיש אש תבערה של תאוה מיד נתגבר ונחליפו לאש של קדושה!! רק חזקו ואמנו ואמן!!

ואתה תבער הדם הנקי מקרבך – כי תעשה הישר בעיני ה'

מצד שני, כבר ראינו שיהושע על פי גורל והודאת עכן, והוכחות שהביאו מהשלל שנמצא בביתו בדיוק כפי שתואר, זה כבר היה מספיק להרוג את עכן גם בלי עדים שראו אותו לוקח מהחרם, ויל"ע ושמא יש לחלק.

בכל אופן טוען מרן, שנס זה שיצאו תולעים וגילו מי הרוצח, "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך", היה בתנאי שעם ישראל זכאים וישרים ועושים כדבר ה' – "כי תעשה הישר בעיני ה'", ואכן לא בכל עגלה ערופה נוצר הנס הזה.

ועדיין קשה לכאורה שאם הדור זכאי – דור של צדיקים, מדוע אירע הרצח?? הרי הזכות שלהם הייתה אמורה להגן על יושבי עירם שלא ידרדרו ולא יהיה נזק ורצח כזה בעירם?? כפי שכתבו במפרשים בטעם הדבר שזקני העיר צריכים כפרה.

וכן קשה, למה כתוב "כי תעשה הישר", הרי לפי ההסבר של מרן זצ"ל לכאורה היה אמור להיות כתוב "כי עשית הישר" בלשון עבר, שרק אם הדור זכאי רק אז הם יזכו לנס התולעים?? **ועוד** קשה, שאם נראה לתרץ, שאכן התורה עושה נס לדור של צדיקים, אם כן מדוע לא נעשה הנס שהתגלה הרוצח עוד קודם עריפת העגלה??

לכן נראה לתרץ שהתורה מחדשת לנו, שאפילו אם לפני הרצח יהודי העיר לא היו צדיקים וישרים בדרכי השם, בכל זאת אם על ידי מצוות עגלה ערופה והזעזוע הנורא מהרצח הם התעוררו בתשובה וחזרו בתשובה, והחליטו וקיבלו על עצמם בהחלטה גמורה שמאותו יום ואילך הם

והמשך הפסוק "שהירא ורך הלבב ישוב לביתו ולא יצא למלחמה", והגמרא סוטה מ"ד מביאה מחלוקת מה זה ירא ורך לבב, לדעת רבי עקיבא הכוונה לפחדן שמפחד ולכן לא ירד למלחמה, אבל לדעת רבי יוסי הגלילי הכוונה שמפחד מעבירות שבידו.

והגמרא מביאה תנו רבנן: **שמע קול קרנות ונבהל מאוד עד כדי שהרגליים רועדות ומים שותתים על ברכיו, חוזר ולא ירד למלחמה**, ותחילה הבינה הגמרא שזה רק לדעת רבי עקיבא שעל פחד טבעי חוזרים, אבל לא לדעת רבי יוסי הגלילי, כי לדעתו אין פטור של פחד רק פחד מעבירות.

אבל הגמרא דוחה שפחד חזק כזה לכל הדעות חוזר, כי הוא יפיל חולשה ופחד אצל כולם, שזה אסור וכהמשך הפסוק "ולא ימס את לבב אחיו".

ודעת הרמב"ם פ"ז ממלכים ה"ט"ו שהמפחד עובר עבירה על כך שהוא מפחד מהמלחמה, ועובר בלאו!!! וגם לכאורה עובר על עשה - שלא התחזק באמונה בבורא עולם, כדרישת המשך הפסוק.

ללמדנו שיש כוחות שקשה להתגבר עליהם, נכון!!! אבל בכל זאת אתה חייב להתגבר על כל הקשיים ואתה גם יכול להתגבר עליהם, ולא תמיד אפשר לחנוק את הקושי כי לפעמים הקושי הוא אמתי ואי אפשר להתעלם ממנו או לזלזל בו, אבל ננצל את הכוח הנגדי שעומד מול הקושי ומסוגל להתגבר עליו או להחליפו, כמו פחד שמחליף פחד, וכן כשיש אש תבערה של תאוה מיד נתגבר ונחליפו לאש של קדושה!! רק חזקו ואמנו ואמן!!

מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל הקשה, שהרי מדובר באדם שנרצח ולא יודעים מי רצחו, ולכן זקני העיר ושופטיו קיימו את מצוות עריפת עגלה ערופה בנחל, ואם כן זה כיפר על יושבי העיר, אבל למרות הכפרה על יושבי העיר עדיין הם לא ביערו את הדם כי עדיין לא מצאו את הרוצח??

וכתב, שבעצם מכוח שאלה זו דרשה הגמרא כתובות ל"ז שאם אחרי ביצוע מצוות עגלה ערופה מצאו את הרוצח, הרי שבית דין חייבים להורגו וכך יתקיים הפסוק "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך".

אבל טוען מרן, שלכאורה זה עדיין לא מסביר את המשך הפסוק "כי תעשה הישר בעיני ה'"??? הרי פשוט הדבר שאם התגלה הרוצח והתורה מחייבת אותו מיתה גם אחרי ביצוע מצוות עגלה ערופה, בוודאי ופשוט שבית דין יעשו כציווי התורה??

ותירץ על פי התרגום יונתן שכתב שהכהנים התפללו שה' יכפר לעם ישראל וגם שה' יגלה לנו מי הרוצח, ומיד היו תולעים יוצאים מהעגלה הערופה ומגיעות עד הבית של הרוצח וכך בית דין היו מגלים והורגים את הרוצח, ולכאורה מובן שלא הורגים על סמך הנס שהוכיח, אלא דנים והורגים אותו על פי עדים, אמנם ברגע שיוודעים מי הרוצח כבר קל יותר למצוא את העדים.

וטהר לבנו - שופטים

ועצם הקבלה החזקה, יש לה תוקף עצום לפני בורא עולם, ובפרט שיש בו מעשה שעריפת העגלה שמעצים את הזעזוע ואת הצורך להתחזק, וכך הם זוכים לניסים ה', ולכן כתוב **"כי תעשה"** בלשון עתיד, שמאותו יום קיבלו חיזוק להיות שרים וצדיקים.

ללמדנו שקבלת חיזוק על עצמנו יש לה משנה תוקף, ובפרט שיש מעשה בזמן החיזוק!!! ולכן הבה נתעורר כולנו בחודש אלול שבא עלינו לטובה, נתעורר בו בעוצמה רבה, תוך כדי שמיעת תקיעת השופר ואמירת הסליחות (כל עדה קדושה על פי מנהגה), וכל קבלה אמיתית שנקבל בה נדבק בה לנצח אמן ואמן!!! וכולי התרגשות, אלול בא!!! ראש השנה מתקרב!!! ויום כיפור גם הוא מתקרב!!! אבא אנחנו שלך!!! כי גם אנחנו מתקרבים אליך!!!

מי האיש הירא ורך הלב

וזה מדהים שהיא מקנאה באשה שעדיין לא קיימת בעולם!!! עד כדי כך הקנאה היא חריפה ועוצמתית שמקנאים באדם שלא מכירים אותו ואפילו אדם שעדיין לא קיים!!!

ובגלל קנאה שכזו היא גרמה בידיים ובכוונה תחילה למות בעלה, על ידי שהחטיאה אותו בכוח, וכפי שכתוב **בבעל הטורים** שהרביצה לו במקל עד שאכל, כי זה כוחה של קנאה!!! אפילו בחוה שהיא האישה היחידה שנוצרה באופן אישי על ידי בורא עולם!!!

וגם כאן, יצר הקנאה יכול להטריד בן אדם שרק עכשיו רכש דבר חדש ומלהיב, שמא ימות ואחר ינהה מרכושו, וזה גורם לו לפחד שמא ימות, וגם עצם הקנאה גורמת לו לעוון שיכול למות מחמת עוון הקנאה, וכל זה אכן בגלל הקנאה שהורסת כל חלקה טובה!!!

ועוד דרך לתרץ, שאדרבה בגלל הקנאה שאיש אחר ינהה מרכושו כאשר הוא ימות במלחמה, זה יגרום לו תוספת רצון לא למות במלחמה, אלא להילחם בחירוף נפש!!! ומחשבה זו תכשיל אותו למות, כי בכדי לנצח במלחמה חייבים 100 אחוז מחשבה להילחם לשם שמים בלבד, וחלילה שיהיה מעורב בזה מחשבת פסול ופיגול.

ללמדנו, שקנאה היא בעלת עוצמה מאוד חזקה, ומעל ההיגיון!!! ויש בה כוח להשחתה ולהרס, אבל יש בה גם כוח לבניה עצומה!!! והכוח להשחית הטמון בה זה בעצם הקנאה בטוב שיש לשני, וזה גורם לך לחיות ברמה גבוהה יותר מיכולתך ובגלל זה לא להיות ישר בענייני כספים ולחיות בדאגות וחוסר שלוות הנפש שגורם לכעס ולמריבות בבית ובחוץ. **אבל יש בו** – ביצר הקנאה גם כוח לבנות!!! כמאמר חז"ל **"קנאת סופרים תרבה חכמה"**, כי בגלל הקנאה אדם ישקיע יותר בלימוד התורה, וגם ישתדל להשקיע יותר מהרגילות שלו, וככה אפשר לצמוח ולגדול, ומתוך שלא לשמה בא לשמה, לכן השתמשו במידה זו רק באופן המותר והנצרך והיזהרו מאוד ממנה בשימוש אחר כי הוא הרסני ביותר!!!

פן ימות במלחמה - המשך

ולכן אומרת התורה כאן שחתן בשנה ראשונה והבונה בית וכו' אם לא יצאו למלחמה הם יכולים להינצל ולא למות בגזירה הכללית, כי יתכן שבאופן פרטי לא נגזר עליהם מוות.

וקשה לעני"ד שהרי בפרשה זו התורה מציינת שאין מה לפחד מהמלחמה כי בורא עולם אתנו ולעזרתנו במלחמה, ואם כן אין גזירה של מוות על הציבור, ולמה יש חשש שחתן ובונה בית דווקא הם ימותו במלחמה, הרי אין גזירה על הכלל למות שאז גם הם מתים בתוך גזירת הכלל??

ועל פי התשובה שכתבתי במאמר הקודם זה מתורץ, שאכן כל העם היוצא למלחמה לא ימותו כי ה' אתם להצליח את דרכם, אבל דווקא החתן וכל החוזרים מהמלחמה הם בסיכון למות דווקא במלחמה, וכפי שאמרה התורה **"פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו"**.

יתחזקו בכדי שלא יהיה התדרדרות של רצח כפי שהיה, והם יתקנו את עצמם מהשורש להיות ישרים באמת, אז הם כבר יהיו זכאים לנס הגדול שמעל דרך הטבע ולראות בעין את השגחת ה' בעולמו, כי קבלו על עצמם מכאן ולהבא לעשות הישר בעיני ה'.

כתב הרמב"ם הל' מלכים פ"ז הלכה ט"ו: **"וכל הנלחם בכל לבו בלא פחד, ותהיה כוונתו לקדש את השם בלבד, מובטח לו שלא ימצא נזק ולא תגיעהו רעה, ויבנה לו בית נכון בישראל, ויזכה לו ולבניו עד עולם לחיי העולם הבא"**.

ולפי זה צריך עיון לכאורה, מדוע כתוב בתורה שמי שבנה בית חדש או ארס אשה או נטע כרם ישוב מהמלחמה, והתורה מסבירה **"פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו - יקח את ארוסתו או את ביתו או את כרמו"**.

וקשה למה יש חשש שימות הרי אסור לפחד במלחמה, ומי שפחד חזר מהמלחמה, וממילא מובטח לו שיחיה ולא יקרה לו שום רע, ויזכה למשפחה טובה ולבית וכל טוב???

ונראה לתרץ על פי רש"י מופלא מאוד שראיתי בפרשת בראשית, שכתב אחרי שחווה נכשלה וטעמה מעץ הדעת ונגזר עליה מוות, מדוע היא הכשילה את בעלה שיאכל גם, וכי מה הנאה יש לה בהחטאת בעלה???

ותירץ רש"י **"שלא תמות היא והוא יישאר לחיות ויתחתן עם אחרת"**, והדברים מופלאים, וכי חוה במי היא קינאה בבעלה?? לא!! היא קינאה באשה האחרת שאדם יתחתן איתה אחרי שהיא תמות.

הגאון מוילנא שואל, הרי אם נגזר לאדם למות אז הוא ימות לא רק במלחמה אלא גם בתוך ביתו וגם על מיטתו, ומה אם כן כוונת התורה **"פן ימות במלחמה"**???

ועונה הגאון שיש גזירה ציבורית – כללית, ויש גזירה פרטית, ולכן ייתכן שאדם באופן פרטי לא נגזר עליו מוות או גזירה רעה אחרת, אבל אם הוא יהיה במקום שנגזר על הציבור גזירה רעה אז הוא ילכד בגזירה הכללית ויסבול כמו כלל הציבור.

ומוסיף הגאון מוילנא שלכן מצאנו שגדולי ישראל נמלטו ממקום סכנה, כמו שאברהם אבינו בשנות הרעב עזב את ארץ ישראל, כי באופן פרטי לא נגזר עליהם למות או לסבול לכן ברחו מהכלל שעליהם נגזר צער או מוות או כל גזירה רעה.

וטהר לבנו - שופטים

ברוך רוזנברג זצ"ל ראש ישיבת סלבודקה האם יש עניין לברוח לחו"ל וכפי שראינו בשואה שאנשים שברחו חלקם הצליחו להינצל יותר מאלו שנשארו, כמו למשל ישיבת מיר המעטירה שבתוכם ניצל גם מורי ורביי???

ענה לי מו"ר שבריחה זה דבר נכון לעשות אבל רק על פי עצת גדולי ישראל, ובתקופת מלחמת המפרץ לא הייתה הוראה כזו אפילו לא לפרטיים.

וחשבתי לעצמי שהיות ולפעמים גדולי ישראל לא אמרו לברוח ומתו אנשים, כנראה נגזרה גזירה גם על הציבור וגם על הפרטיים כך שלא היה טעם לברוח, וגם צריך לזכור את דברי רבן יוחנן בן זכאי שאחרי החורבן יכל לבקש מהקיסר להציל את כל צדיקי ירושלים אבל טעה ושכח לטעון טענה נכונה, כי "משיב דעת זקנים אחור" שה' לא נתן לו את התשובה הנכונה, וגם זה היה חלק מהגזירה הקשה של החורבן, וגם של השואה האיומה, ואין לנו ידע בנסתרות "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", והנוטל עצה מהזקנים אינו נכשל, אלא אם כן נגזרה גזרה בכל אופן, שאז אין חכמה ואין תבונה כנגד ה'.

כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום

ונראה לתרץ בדרך אפשר, שאין נביא בא בנבואה לטובה שמתהפכת מגזירה רעה על ידי תשובה, כי זה דבר ברור ומוחלט שתשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה, וגם ידוע שתשובה מאהבה ממילא הופכת את הרע לטוב.

ונראה עולם רוצה להמחיש לנו שזה כל כך פשוט שתשובה מספקת עד כדי שאין צורך בנבואה נוספת, רק בידינו חזור בתשובה שלימה, כי לא התעוררו מהנבואה שהייתה בתחילה על הרע ממילא כבר לא יועיל להם או שלא מגיע להם נבואה נוספת על הטוב.

ואכן כך ראינו בנבואת יונה שהתנבא לרעת העיר נינווה, וכל אנשי העיר התעוררו וחזרו בתשובה, ולא מצאנו שיונה בא בנבואה נוספת לחזקם שאם יחזיקו בתשובה הגזירה הרעה תיהפך לטוב, אלא סתם ולא הוסיף.

ללמדנו, שלתשובה יש מעלה עצומה כי היא הופכת רע לטוב עם כל המעלות והגזירות הטובות שבטוב!!! אבל יש לשים לב, שברגע שנחלשים מהתשובה וחוזרים לרע אזי כל הגזירות הטובות עלולות לחזור ולהתהפך לרעה רח"ל, אבל מי שלא חטא רק עשה טוב וזכה לגזירות טובות אפילו על תנאי, זה לעולם לא ימחק לו כדברי הרמב"ם.

*ויספת לך עוד שלש ערים על השלוש האלה

מדרש רבה נג' א' ואולי כי גם בטל ייצר הרע, ואם כן על מה יביאו קורבן תודה???

ותירץ הגאון רבי חיים, שלעתיד לבוא יבינו איזה חסד ואיזה טובה היה להם במקרים הקשים והצרות שהיה להם בימי הגלות קודם הגאולה, ועל זה הם יביאו קורבן תודה לעתיד לבוא!!!

ולכאורה, אם זה היה אחד מ 4 מקרים שחייבים עליהם קורבן תודה, אם כן הוא זוכר את הנס הגדול הזה והוא לא צריך להיזכר בו ולהבין אותו בהבנה מיוחדת שמקבלים אותה רק לעתיד לבוא, ואין זה שונה מחובה שהתחייב עוד קודם, כפי שהגמרא מספרת שרבי ישמעאל כתב בפנקסו שלעתיד לבוא הוא יביא חטאת שמינה על שוגג שחטא??

אלא ייתכן שכאשר היו עוד קורבנות אכן תודה באה רק על 4 דברים הנזכרים, כי לשאר הטובות מקריבים קורבן שלמים, אבל לעתיד לבוא שיתבטלו כל הקורבנות אזי כל קורבן שיבוא על הודאה להקב"ה על כל טובה שנעשתה לו ולא רק מה 4 הטובות הנזכרים, יהיה קורבן תודה.

אבל עדיין צריך ביאור מדוע לעתיד לבוא קורבן תודה לא בא מיד לאחר הגאולה כפי שמביאים את החיובי חטאות

וכאמור קודם בגלל הקנאה באדם האחר זה מה שיגרום לו למות, או בגלל שלא נלחם 100 אחוז לשם שמים אלא שרצונו להילחם בגבורה ובאומץ רב בכדי לחיות, בכדי שהאחר לא יקבל ויקח את שלו אם הוא ימות, או שמחמת הקנאה הוא יפחד למות ובגלל הפחד הוא אכן ימות.

אגב זכורני שבצעירותי כשדיברו על מלחמת המפרץ השנייה שמתקרבת ובאה, שאלתי את מו"ר הגאון רבי

כתב הרמב"ם יסודי התורה י' א-ד שהבדיקה לגלות נביא שקר מתקיימת רק כשהתנבא על טוב ולא בא, כי גזירה טובה אפילו על תנאי לא מתבטלת, אבל רעה יכולה להתבטל על ידי תשובה כמו שהיה בנבואת יונה על נינווה.

ומקשה בעל העקידה שהרי כתוב מפורש ירמיהו י"ח ז' שהי יכול להתחרט על גזירה טובה, **ומתירץ הבית הלוי** שרק גזירה רעה שנהפכה על ידי תשובה לטובה, טובה כזו בלבד יכולה לחזור ולהתהפך לרעה.

וקשה מאוד, שאם כן גם לטובה כשלא תתקיים הנבואה יטען הנביא שזה בגלל שהטובה הייתה בהתחלה גזירה רעה שבגלל שעשו תשובה זה נהפך לרעה, ועל זה הוא התנבא לטובה, ועכשיו שוב חזרו וחטאו לכן שוב הטוב התהפך וחזר להיות גזירה רעה כבהתחלת כל העניין?? ואם כן איך אכן נוכל לדעת מי הוא נביא שקר???

כתב רש"י "הרי 9 ערים, 3 בעבר הירדן ועוד 3 שבארץ ישראל ועוד 3 לעתיד לבוא, וזה בעצם מפורש בפסוק שהרי בספוק הקודם כתוב "ואם ירחיב ה' אלוקיך את גבלך כאשר נשבע לאבותיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבותיך" וכתוב בראשונים שהכוונה לימות המשיח שנקבל את גם את נחלת הקיני הקנזי והקדמוני.

ומקשים רבים מהמפרשים איך ייתכן שלעתיד לבוא – בימות המשיח יהיו רוצחים?? הרי לעתיד לבוא מלאה הארץ דעה את ה', ובורא עולם ישחט את היצר הרע, וממילא לא יהיה רציחות גם לא בשוגג??

ונפרט שכתוב ברמב"ן שהארץ הנוספת המובטחת היא מותנת כשיהיה אהבה שלימה שיהיה גלוי לפניו שלא נחטא עוד לעולם שזה יהיה בימות המשיח, וכך מפרש הרמב"ן את הפסוק המפורש "כי תשמר את כל המצוה הזאת לעשותה לאהבה את ה' אלוקיך וללכת בדרכיו כל הימים ויספת לך עוד שלש ערים על השלוש האלה".

ותחילה עלה בדעתי לתרץ כפי מה שכתבתי בפרשת צו על קרבן תודה שכתוב **במדרש רבה ט' ז'** שלעתיד לבוא - כשמשיח יגיע, כל הקורבנות בטלים **חוץ מקורבן תודה**, והקשה רבי חיים **זייציק** שהרי לעתיד לבוא אין יותר צרות

וְטָהַר לְבָבוֹ - שׁוֹפְטִים

לעולם, וכי לנצח יישאר זה בעיר מקלט? וכי לא יזכה לעולם להיכנס לבית המקדש השלישי שבירושלים? נכון שמצאנו שלעתיד לבוא עדיין יתקנו את חטאי העבר כפי שרבי ישמעאל רשם בפנקסו שיביא חטאת על חילול שבת בשוגג שנעשה בזמן הגלות והתיקון נעשה בימות המשיח, אבל האם התיקון ימשך לנצח אין סוף והאדם שמתקן עצמו יפסיד לנצח את בית המקדש??

אלא ייתכן, שכשם שלעתיד לבוא יביאו קורבן תודה לא רק על 4 מקרים של חיוב תודה אלא על כל נס שאירע לאדם בחייו הקודמים, כך גם חיוב גלות לא יהיה דווקא על מעשה רצח בשגגה שנעשה בימות הגלות, אלא על כל מלבין פני חבירו ברבים ועל כל עבירה שנחשב כשופך דמים על כל סוג עבירות כאלו גם ילכו לגלות לתקן זאת בימות המשיח.

ואומנם, היות ולעתיד לבוא יתקיים הפסוק **"ומלאה הארץ דעה את ה'"**, ייתכן שאז כל אדם שילך לגלות ירגיש בעצמו מתי השלים תיקונו בעיר מקלט, ולא יהיה צורך במיתת כהן גדול בכדי שיצא מעיר מקלט וממילא לא לנצח יישאר הרוצח בשגגה בעיר מקלט ואכן גם הוא יזכה לעלות לבית המקדש השלישי שיבנה בקרוב בימינו אמן ואמן.

ללמדנו, עד כמה עלינו להשקיע בהתעלות רוחנית ובלמוד התורה הקדושה, כי עד כמה שנתעלה במעלות התורה והקדושה נזכה לנקיות הדעת אמיתית, ולרגישות נפלאה לתקן את כל חטאי העבר, ולרגישות לפגיעות השני ולכבודו, ואין ספק שהחיים נהפכים ליפים יותר כי אנשים ייהנו להיות בקרבתך כי ייהנו מרגישותך ועדינות שבך, ועיננו הרואות שעבריינים כשחזרו בתשובה שלימה ושוקעים בהתמדה בלימוד התורה פתאום הם נהפכים לאנשים חדשים עדינים ויקרים ביותר, אז הבה נשקיע ונעמול בתורה ונזכה לחיים טהורים וטובים ונעימים אמן ואמן.

איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה'

כיפור חששו שמא יגזר עליהם כלייה מלחמת העוון שאכלו ביום כיפור, והלוא הייתה להם הוראת שעה משלמה המלך והנביא או מנביאים שהיו בעזרה וממילא אין להם סיבה לחשוש, וכי אליהו בהר הכרמל אחר מעשהו היה לו חשש שמא חטא שהקריב חוץ למשכן? וודאי שלא חשש!! כי היה לו סמכות של הוראת שעה לעשות כן, ולמה דווקא כאן אצל שלמה המלך חששו שחטאו ולא סמכו על הוראת שעה??

וייתכן ששלמה המלך לא היה צריך להוכיח באותות ובמופתים שהוא נביא עכ"פ שהוא צדיק גמור ומקורב ביותר להקב"ה, שהרי הוא בנה את בית המקדש והקב"ה השכין את שכינתו בבית המקדש וכולם ראו זאת בחוש כמתואר בנביא מלכים ח' פסוק י' ויא' **"ויהי בצאת הכהנים מן הקדש והענין מלא את בית ה', ולא יכלו הכהנים לעמד לשרת מפני הענין כי מלא כבוד ה' את בית ה'."**

ובכל זאת למרות שהייתה הוראת שעה משלמה המלך, עם ישראל חשש שמא חטאו באכילתם ביום כיפור ולכן התחייבו מיתה, עד שיצאה בת קול ואמרה כולכם מזומנים לחיי העולם הבא, והסיבה לכך היא, כי הגמרא **שם ובסנהדרין קז'** מספרת שבאותו זמן של חנוכה הבית לא נפתחו השערים למרות 24 רננות שאמר שלמה המלך, עד שאמר **"זכרה לחסדי דוד עבדך מיד נענה"**, ולכן עם ישראל חשש שמא השראת השכינה בבית המקדש אינו בזכות שלמה המלך אלא בזכות דוד אביו.

ואם כן אין ראייה ששלמה המלך הוא מקורב ביותר לבורא עולם וצריך לשמוע להוראת שעה שלו, עד שיצאה בת קול ואמרה שכולם מזומנים לחיי העולם הבא, שאכן גם שלמה המלך מקורב ביותר לבורא עולם והוראתו הייתה הוראת שעה נכונה של נביא!! **וכפשטות** לשון הגמרא שמשמע

שהצטברו לפני הגאולה, איך עדיין יביאו קורבן תודה גם לאחר זמן של הגאולה, למה רק לאחר זמן הוא מתעורר להביא קורבן תודה? ואיך זה לא בטל בהמשך, וכי בני אדם לא נזכרים ומבינים את חסדי ה' מיד בביאת המשיח ועת הגאולה שהאור מאיר את העולם???

ונראה לתרץ, שאת ההבנה הגדולה בחסדי ה' שהיו בצרות של חיינו שהיו לפני הגאולה, זה מקבלים רק על ידי התעלות בתורה בשיעורים שנוכה לשמוע בעת הגאולה מפי הקב"ה, וכל זמן שיתעלו בעוד לימוד תורה, כך הם מתעלים ומבינים יותר לפרש את החסדים של הקב"ה.

ולכן קורבן תודה לא מתבטל אלא ממשיך הלאה בימי המשיח לאורך ימים, משא"כ שאר הקורבנות הבטלים כי אין יותר בעולם חטאים והרהורי עבירה.

ואם כן גם כלפי ערי מקלט אפשר לפרש שגם לאחר ביאת המשיח כל יהודי שהרג בשגגה בתקופה שעוד קודם ביאת המשיח יתקן את עצמו בערי מקלט למרות שלא יהיה גואל הדם שירצה להורגו.

אבל דבר זה היה קשה לי, שעד מתי יהיה אדם זה בערי מקלט, שהרי בלע המוות לנצח והכהן הגדול לא ימות

ללמדנו, עד כמה עלינו להשקיע בהתעלות רוחנית ובלמוד התורה הקדושה, כי עד כמה שנתעלה במעלות התורה והקדושה נזכה לנקיות הדעת אמיתית, ולרגישות נפלאה לתקן את כל חטאי העבר, ולרגישות לפגיעות השני ולכבודו, ואין ספק שהחיים נהפכים ליפים יותר כי אנשים ייהנו להיות בקרבתך כי ייהנו מרגישותך ועדינות שבך, ועיננו הרואות שעבריינים כשחזרו בתשובה שלימה ושוקעים בהתמדה בלימוד התורה פתאום הם נהפכים לאנשים חדשים עדינים ויקרים ביותר, אז הבה נשקיע ונעמול בתורה ונזכה לחיים טהורים וטובים ונעימים אמן ואמן.

כתב הרמב"ן וכך הוא מפרש את כוונת רש"י, שאכן לא כל העושה אות ומופת מאמינים אותו שהוא נביא, אלא אדם שהיינו יודעים בו מתחילה שהוא ראוי לנבואה בחכמתו ובמעשיו שנתעלה בהן על כל בני גילו והיה מהלך בדרכי הנבואה ובקדושתה ופרישותה, ואחר כך בא ועשה אות ומופת ואמר שהקל שלחו, מצוה לשמוע ממנו שנאמר אליו תשמעו, ולכן שמעו לאליהו הנביא בהר הכרמל כשהקריב קורבן מחוץ למשכן.

וממשיך הרמב"ן וטוען שאפשר שיעשה אות או מופת, והוא אינו נביא וזה האות יש לו דברים בגו ואע"פ כן מצוה לשמוע לו, הואיל ואדם גדול הוא וחכם וראוי לנבואה מעמידים אותו על חזקתו, כמו שנצטוונו לחתוך הדין על פי שנים עדים כשרים ואע"פ שאפשר שהעידו שקר, הואיל וכשרים הם אצלנו מעמידים אותם על כשרותן וע"ז נאמר **(להלן כט כח) הנסתרות לה' אלקינו**, ונאמר **(ש"א טז ז) האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב** :

ולאחר הקדמת דברי הרמב"ן יש להקשות איך כל עם ישראל האמינו לשלמה המלך לבטל את יום הכיפורים ולאכול בעיצומו של יום בעת חנוכה בית המקדש כפי שמופיע בגמרא **מועד קטן ט'**, הרי שלמה המלך לא היה מפורסם לנביא, ולמרות שהיה חכם צדיק ונביא בכל זאת הוא עדיין היה צעיר לימים ומי אמר שהיה מפורסם לנביא ולצדיק גדול שראוי לנבואה?? וגם לא ידוע שבנבואתו הביא אות ומופת ניסים ונפלאות בשם ה' לעיני כל כפי שאלהו הנביא עשה, והרי ייתכן שעם שלמה ה' רק דיבר עמו בנבואה ובלי אותות ומופתים לעיני כל??

ואכן ראיתי במפרש בנביא שם שהיה הוראת שעה ע"י הנביאים שהיו לשמוח ולאכול ביום כיפור לכבוד חנוכה בית המקדש, אבל גם לפי זה קשה שאם כן מדוע כתוב בגמרא **מועד קטן ט'** שעם ישראל אחרי שאכלו באותו יום

וטהר לבנו - שופטים

שאפילו לא היה צורך במחילה, **אומנם** ברש"י בנביא מפורש שה' סלח לעם, **וייתכן** שעצם הדבר שאכלו על

הספק על זה היו חייבים סליחה ומחילה, או כפי שראיתי שנמחל גם לאלו שאכלו לא לשם שמים אלא לתאוותם.

לא נודע מי הכהו

הגמרא בסוטה מז' אומרת: תנו רבנן לא נודע מי הכהו הא נודע מי הכהו אפילו אחד בסוף העולם לא היו עורפין את העגלה הערופה, רבי עקיבא אומר מנין לסנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש ואין מכירין אותו שלא היו עורפין ת"ל **"ועינינו לא ראו"**, והלא ראו!! וברמב"ם הל' רוצח פ"ט כתוב **"שאפילו ראה ההורג עד אחד אפילו עבד או אשה או פסול לעדות בעבירה לא עורפים"**

והתבוננתי בדבר, שהרי בפשטות גם אם הרוצח יודה בעצמו למרות שהוא פסול כי אין אדם משים עצמו רשע, בכל זאת לכאורה הוא כמו עד פסול שכלפי עגלה ערופה זה מספיק להיחשב כדיעה וכבר לא נעשה את מעשה העריפה, **אומנם** ראיתי **במנחת חינוך** במצוה זו שכתב להיפך, שהיות ואין אדם משים עצמו רשע לכן אם מודה שרצח במזיד עושים פלגין דיבורו, דהיינו שמאמינים שהאדם נרצח אבל לא מאמינים שהוא הרוצח אלא אחר – אדם לא ידוע, ולכן לדעתו כן יעשו עריפה.

נראה לתרץ זאת ברעיון מוסרי, שהרי כל המושג של עגלה ערופה הוא מוסרי!! שמביאים סנהדרין גם מירושלים ועורפים בהמה גדולה בשינוי בכדי לזעזע את הציבור כמפורט **בחינוך**, ולא רק!! אלא עצם הדבר שאף אחד לא יודע מי הרוצח זה מחריד כי כך **הרוצח לא מפחד מאף אחד, וגם אף אחד לא מפחד ולא נרתע ממנו**, זה מצב מחריד ומפחיד שאסור שיתקיים בעולם, וכפי שראיתי **בספורנו** שעושים עריפה לבהמה שכשם שהעגלה לא רואה מי הרג אותה כי היא נהרגת מעורפה כך גם הנרצח אין ידיעה בעולם על הורגו.

והתבוננתי בדבר, שהרי בפשטות גם אם הרוצח יודה בעצמו למרות שהוא פסול כי אין אדם משים עצמו רשע, בכל זאת לכאורה הוא כמו עד פסול שכלפי עגלה ערופה זה מספיק להיחשב כדיעה וכבר לא נעשה את מעשה העריפה, **אומנם** ראיתי **במנחת חינוך** במצוה זו שכתב להיפך, שהיות ואין אדם משים עצמו רשע לכן אם מודה שרצח במזיד עושים פלגין דיבורו, דהיינו שמאמינים שהאדם נרצח אבל לא מאמינים שהוא הרוצח אלא אחר – אדם לא ידוע, ולכן לדעתו כן יעשו עריפה.

ואכן כאשר ישנה ידיעה אפילו קלושה על הרוצח, זה עצמו כבר מועיל לעולם, כי הרוצח מפחד תמיד כי יודע שיודעים עליו!!! ועצם הפחד הזה שיודעים עליו זה כבר מכפר קצת!!! ולכן כבר לא מבצעים עריפה!!! וייתכן שעצם ביצוע העריפה בפרסום כה גדול זה יגרום לרוצח לפחד שכולם ינסו בכל כוחם לגלותו, ואכן התולעים מגלים אותו כמפורט בתרגום יונתן, ויש דעות שהתולעים הורגים אותו ויש מחדשים שבית דין הורגים אותו, וזה הישר בעיני ה', וזה מקום יחידי שסומכים על מעשה ניסים ואין צורך בעדות בבית דין.

אבל צ"ע לי בדבריו שהרי גם אם נעשה פלגין דיבורא, לפחות לא יהיה זה גרוע מעד מפי עד שיש אחד בסוף העולם שיודע מי הרוצח שמספיק ידיעה קלושה כזו שלא נעשה עריפה, וגם כאן לכאורה יש כאן ידיעה גדולה מזו ולפחות נחשיבו כאדם זר היודע מי הוא הרוצח!!! ובכלל גם אם נפרש שאין אדם משים עצמו רשע זה בגלל פסול קורבה, ובין אם נפרש שלא נאמן כי על צד שהוא רשע כדבריו ממילא פסול הוא לעדות, בכל זאת כאן התורה החשיבה ידיעה כזו לידיעה גם אם הידיעה זה מפסול לעדות דאורייתא ואפילו מעד מפי עד כשמועה שיש א' מעבר הים שיודע שאין לזה כלל גדר של עדות, רק ידיעה גרידא? ופלא לי שנקט זאת כדבר פשוט שעורפים ויל"ע.

על כל פנים כל עוד שלא ערפו אם יהיה ידיעה כלשהיא מי הרגו ממילא לא נבצע את העריפה.

ללמדנו, שאוי לאדם שלא שם ליבו לפחד כלשהוא מעוונותיו!! ולא נשכח את הקללות המיוחדות לאדם שמתברך בלבבו שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלך, שלא יאבה ה' סלוח לו, וגם נתפעל ונגביר בנו את אהבת ה' יתברך בנו, בראותנו עד כמה הקב"ה בחסדו ובטובו הגדול מחשב פחד כלשהוא לכפרה ותיקון.

*והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אליהם

וייתכן לתרץ בפשיטות, שהסיבה שלא פוסקים על פי רוח הקודש שהרי כתוב לא בשמים היא – והנה המשך הפסוק הוא **"לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמיענה"** וממילא היות ומשה רבינו כן עלה לשמים והוריד לנו את התורה מהשמים אם כן מותר למשה לפסוק לפי רוח הקודש, כי המשמעות היא שברגע שהיות ואי אפשר לברר למעלה בשמים ממילא ברור שהתורה רוצה שנפסוק אך ורק לפי כללי ההלכה שיש בידנו לפסוק.

בגמרא ב"ק מו' רצו ללמוד מפסוק זה את הדין שהמוציא מחברו עליו הראיה – דהיינו בעל הדברים יגש לבית דין עם עדים, **וראיתי** שבספר **בית אל** מובא בשם **רבי אריה לייב נתנזון זצ"ל** **אביו של בעל השואל ומשיב**, שדייק מזה שאצל משה רבינו לא היה צורך בעדים, כי **משה רבינו ברוח קדשו ידע עם מי הצדק והאמת**.

ותירוץ זה מתאים גם כלפי המן, שהרי המן ניתן בזכות משה רבינו, ואם כן כוח משה רבינו במן ואפשר לפסוק על פי זה, בפרט כשמשה רבינו עדיין חי.

וזה פלא עצום שהרי יש כלל **בגמרא** ב"מ נט' שלא בשמים היא שלאחר מתן תורה פוסקים הלכה רק לפי כללי ההלכה, ואיך נפסוק דין בכוח רוח הקודש?? ובעצם שאלה זו ראיתי שהקשו המפרשים כלפי מה שהגמרא ביומא עה' כתבה בקשר למן, שהתורה תיארה את המן **"גד לבן"** שמגיד ומלבן את הספיקות בדין – **"ע"פ המהרש"א**, כיצד שנים שבאו לפני משה לדין זה אומר עבדי גבת וזה אומר אתה מכרת לי אמר להם משה לבקר משפט למחר אם נמצא עומרו בבית רבו ראשון בידוע שזה גבנו אם נמצא עומרו בבית רבו שני בידוע שזה מכרו לו, וכן איש ואשה שבאו לפני משה לדין זה אומר היא סרחה עלי והיא אומרת הוא סרח עלי אמר להם משה לבקר משפט למחר אם נמצא עומרה בבית בעלה בידוע שהיא סרחה עליו נמצא עומרה בבית אביה בידוע שהיא סרח עליה.

והנה בחטא העגל גילו על ידי השמש מי חטא ודנו למוות על פי זה בלבד, כמו שמצאנו ברש"י בשם המדרש **(תנחומא בלק יט)** **"נגד השמש"**, אמר משה לפני הקב"ה רבונו של עולם מי מודיעני הנצמדים, אמר לו אני מפרסמם, היה הענן מתקפל והחמה זורחת על כל מי שטעה, ותולים אותו מיד.

וְטָהַר לְבָבוֹ - שׁוֹפְטִים

וּנְחַלְקוּ המפרשים בכוונת דבריו, שהרי "לא בשמים היא", ויש שתרצו שהתולעים הם שהרגו את הרוצח, אבל מלשון הפסוק משמע שהקב"ה יגלה מי הרוצח, ואילו בית דין הם שיעשו הישר בעיני ה' וב"ד הם אלו שיהרגו את הרוצח, וכן מפרש בספר **צורר המור**.

והרי עגלה ערופה מתקיימת גם אחרי פטירת משה רבינו, שלא כהמון שהיה רק בתקופת משה רבינו, ואם כן התירוף הקודם לא יועיל לתרץ כאן?

אלא נראה לתרץ על כל העניין בפשטות, שכל הלכה שנפסקת על ידי נס שכתוב בתורה לפסוק על פיה, על זה אין את הכלל שלא בשמים היא, כי אכן זה כתוב בתורה שניתנה לנו, שבתורה שניתנה לנו כתוב שהמון גד לבן מברר כמו עדים, וכן בעגלה ערופה התורה מגלה לנו שהנס של התולעים יגלה לנו מי הרוצח ועלינו לעשות דין על פי זה.

ואכן כלפי ניסים חדשים כמו בת קול שתחדש הלכה, בזה יש את הכלל שלא פוסקים על פי ניסים ובת קול כי לא בשמים היא ואי אפשר לחדש הלכות ובירורי הלכות ודינים על פי מה שלא כתוב בתורה.

ואחי הגדול ממני בחוכמה ובשנים ובכל מעלות טובות **הרב שאול ריינר שליט"א** טען שהנה יש כלל של הוראת שעה, כאלהו שהקריב בהר הכרמל, ויהוא שהרג את כל בית אחאב על פי הוראת נביא, שעל כגון אלו לא אומרים לא בשמים היא, ואכן על פי זה אפשר לתרץ מה שהרגו לפי זריחת השמש בחטא העגל על פי ציווי מיוחד של הקב"ה כי יצא הנגף בעם.

ואולי גם יתורץ מה שהורגים על פי התולעים את הרוצח שלא נודע לב"ד מי הוא, שהרי יש צורך עצום לציבור שיהיו רגועים שאין רוצח חופשי שעלול לרצוח שוב בלי שאף אחד ידע עליו, וזה גורם פחד עצום לעם, וממילא גם בזה שייך לטעון שזה כהוראת שעה, אבל זה לא מתרץ את עניין המן שהיה מגלה ומברר, או מה שמשם רבינו פסק ברוח הקודש, כי באלו השנים לכאורה אין בזה צורך גדול של הוראת שעה, (ואולי בכדי להקל על משה לפסוק לעם שעמדו עליו מבוקר עד ערב כפי שטען יתרו, אבל זה דוחק כי מדוע יחשב זה צורך גדול עד כדי הוראת שעה נגד כללי ההלכה, וכמו כן הרי המן המשיך 40 שנה גם כאשר כבר היו שרי עשרות וכו'), ועל כן צריך לתרץ כאמור קודם ויל"ע.

ללמדנו שהעוצמה שבידנו חזקה היא מאוד מאוד, כי בורא עולם נתן לנו את התורה הקדושה ואת כלליה ופרטיה, וכוח זה מנצח כל כוח רוחני אחר או כוח על טבעי, והקב"ה קבע בחוקי התורה שיש בכוח התורה לרפאות את תחלואי היצר, יותר מכל הניסים ונפלאות, כמאמר חז"ל בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, וכן אמרו אם אתה רוצה אתה מושל ביצר הרע על ידי שתעסוק בתורה, אז עלינו להאמין שזה הכוח האמיתי שפועל באמת ולאורך זמן נגד היצר הרע הבווער בנו, רק נעסוק בתורה באמת ובהתמדה הן בכמות הזמן והן באיכות הלימוד, ובעזרת השם כוח התורה יחזירנו בתשובה שלימה אמן ואמן.

*והולכים להם, והקב"ה מכפר על הדם שנאמר: ונכפר להם הדם.

אלא יתכן שכוונת הרמב"ם לומר כדברי התרגום יונתן אומנם למרות שהתולעים יגיעו לבית אותו רוצח, בכל זאת לא בית דין יהרגו אותו אלא בית דין הולכים להם, והקב"ה יהרוג את הרוצח על ידי התולעים, וזה לא כדעות שאמרו שבית דין יהרגו את הרוצח על פי הוכחת התולעים שנמשכים מהנרצח עד לרוצח אלא כדברי הצורר המור.

וגם את זה אפשר לתרץ שתקופת משה פסקו לפי רוח הקודש והוכחות שלא על פי ההלכה, וכאמור קודם, אבל בתקופות לאחר משה רבינו גם כשיצאתה בת קול ואמרה מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום, אבל זאת עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: לא בשמים היא, שאמר רבי ירמיה מאז שנתנה תורה מהר סיני אין אנו משגיחים בבית קול.

ואם תרצה לטעון שמה שלא הולכים אחרי בת קול ונבואה זה רק כשיש רבים נגד זה כך שהבת קול נוגדת את ההלכה שאחרי רבים להטות, אין זה נכון שהרי **הגמרא בתמורה טז'** כותבת ששלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה ואמרו לו ליהושע שאל אותם בנבואה, א"ל יהושע אי אפשר כי לא בשמים היא, וכן אמרו לו לשמואל שאל הלכות בנבואה, אמר להם אלה המצוות שאין הנביא רשאי לחדש דבר.

ובתחילה רציתי להוכיח עוד כדברי, **מהגמרא בחולין קנז'** שלא מאמינים לדבר חידוש אפילו אם אמרה יהושע בן נון, כי דבר שלא כתוב בתורה אי אפשר אפילו לנביא כיהושע לחדש דבר שאינו נשמע, ומזה שהגמרא לא נקטה שאפילו אמרה משה רבינו לא נקבל חידושו, סימן שמשם רבינו יכול כן לחדש על פי רוח הקודש ונבואה בשונה משאר הנביאים, שוב מצאתי שכוונתי בזה לדברי המשך חכמה, וכפי שכתבתי קודם בטעם הדבר.

אך דחיתי את הראיה, על פי **הסבר החתם סופר** שם שמבאר שגם למשה רבינו בסברת עצמו לא נקבל ממנו אם הדבר אינו נשמע, ואין זה קשור לעניין לא בשמים היא, **אלא** שם בסוגיה מדובר שהיות והחידוש לא מתקבל על הדעת לכן אם יהושע בן נון היה אומר זאת מפי רבו משה היינו טוענים שיהושע טעה בהבנת דברי רבו ולא דייק, אבל את זה אי אפשר לטעון כלפי משה רבינו שחש ושלוש משה לא טעה במה שאמר בשם הקב"ה שלמדו תורה, כי אם נפקפק בשמועת משה אזי תפוג כל התורה כולה ח"ו.

אומנם זה עדיין לא מתרץ לנו מה שמצאנו כלפי עגלה ערופה, ששם כתוב שאם מצאו אדם הרוג ולא ידוע מי הרגו שעורפים עגלה ובית דין אומרים "כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם, ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר בעיני ה'", ובתרגום יונתן כתב שלאחר תהליך זה תוך ימים מעטים היה יוצא מנבלת העגלה חיל של תולעים עד בית ההורג, ועל זה אמר **ואתה תבער הדם וגו', ואתה תבער הדם הנקי**, סופי תיבות רימה, עד כאן:

כך הוא לשון הרמב"ם: ובית דין רוחצים ידיהם שם במקום עריפתה של העגל, ואומרים "ידינו לא שפכה את הדם וגו" – והכהנים אומרים "כפר לעמך וגו' והולכין להם" - הלכות רוצח ט' ג', וראיתי ששואלים מה כוונת הרמב"ם במה שכתב "והולכים להן", וכי מה חשבנו שבית דין יישארו שם לעולם??

וְטָהַר לְבָבוֹ - שׁוֹפְטִים

ומי האיש אשר ארס אשה ילך וישׁוב לביתו

קלות כגון שדיבר בין הנחת תפילין של יד לשל ראש, ואז הציגו המשכילים בלהג לשומרי הדת ובליצנות לחוקי התורה הקדושה, כל הלוחמים הנותרים גם פרשו לביתם ונשאר מכל המון הלוחמים רק רב זקן יהודי כפוף עם ספר קדוש בידו, והם צחקו בפה מלא על חוקי התורה.

אבל סיים גדול ישראל שאותו הציגו כזקן שנשאר לבדו בקרב, שחבל מאוד שאת הסיום של ההצגה לא ביצעו, שאכן אותו רב זקן ניצח במלחמה לעומת כל המון הגויים, כדרך שאליעזר עבד אברהם ניצח את המלכים הגיבורים בכדי לשחרר את לוט.

ואת זה דווקא התורה הקדושה רוצה להבליט, שאדרבא יפרשו קבוצות מתוך הלוחמים שיבלוט חסרונם מאוד, ולכן כתוב ילך וישׁוב לביתו שזה יהיה בולט מאוד, ובכל זאת הלוחמים הנותרים יהיו חזקים באמונתם שינצחו בלי פחד, כי הם חייבים לדעת שמלחמה יהודית על פי התורה מנצחים רק בכוח התורה הקדושה ולא בכוח הזרוע והמון הלוחמים, אלא המה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר והמה כרעו ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד וננצח את אויבינו בעזרת ה' יתברך אמן שהוא בעל המלחמות ובידו כל הכוחות כולם.

ללמדנו, שנכון שבזמננו עולם גזר עלינו שנעשה השתדלות בדרך הטבע, וזה נוגע לכל ענייני החיים משידוכים ופרנסה ובריאות וחינוך הילדים ושלוש בית, אבל חובה עלינו לדעת שלמרות שההשתדלות חובה היא בכל זאת כל פרט בחיינו היא מאת הבורא יתברך שמו, ואין אדם נוקף אצבע מלמטה אלא אם כן הכריזו עליו משמים, ולכן עשה השתדלות כחובתך אבל תאמין ששידוכים משמים ופרנסה משמים ובריאות משמים ונשיאת חן משמים, והצלחה בחינוך ובשלוש בית זה משמים, אז נרבה בתפילה מעומק הלב לבורא עולם שיתן לנו סעייתא דשמיא שנצליח בכל מעשי ידינו ושיושפע עלינו שפע ברכה והצלחה מתחת ידו הרחבה, שנחיה מתוך שלוה ונחת ובטח, חיים של עושר אושר וכבוד, והעיקר שלא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, אלא נזכה לחיי טובים בזה ובנא אמן ואמן.

והכהו נפש ומת

ואולי התורה מדגישה "ומת", כי אכן יש אנשים נדירים בעולם שלמרות שקיבלו מכת מוות או אכלו רעלים וכדומה ששאר בני אדם מתים מזה בכל זאת הם לא מתים למרבה הפלא והתדהמה!! ואם אכן אדם הכה אדם נדיר כזה מכת נפש – מכה שאדם אמור למות ממנה, בכל זאת היות ואדם זה לא מת ממנה אין דין רוצח למכה.

ומכאן נלמד לכל התורה כולה, שהתורה מדברת לכל אדם ובכל מצב, שלא יאמר אדם יצר הרע כמו שיש לי זה נדיר ביותר ואני אנוס לקיים את מצוות התורה, וכן שלא יאמר אדם במצבי החמור כל כך בוודאי התורה לא דיברה עבורי ולא ציוותה אותי, דע לך טעות היא בידך!! התורה הקדושה דיברה לכל בני האדם וגם לבני אדם נדירים, ואכן יש מצבים בהלכות התורה שמתחשבים בחולים וכדומה, אבל שוב זה במסגרת התורה, שהתורה החליטה עבור החולים התנהגות מתאימה להם, אבל אין יהודי שמחוץ למסגרת התורה וכלליה, ונזכור שכתוב "לבל ידח ממנו נידח", שהקב"ה לא מתייחס משום יהודי בעולם, אז אל יאוש אזור מותניים וחזור לעבודת הבורא יתברך עכשיו ומיד, כי ימינו פשוטה לקבל שבים כאב המתגעגע לבנו האהוב.

וכי יבא הלוי אל המקום אשר יבחר ה' ושרת בשם ה' ככל אחיו הלויים

ככהן לע"ז) לכן כתוב בן מנשה ולא בן משה, עכ"פ כאן רימזה התורה ללוי זה – יונתן שהיה ככהן לעבודה זרה.

וצ"ע שהרי כאן התורה מדברת על שבח הכהנים ואילו ברמז מרומז כהן של ע"ז היתכן?? וכי יש להשוות בניהם חלילה?? אלא יתכן שכתוב ברש"י שם שבסוף ימיו יונתן חזר בתשובה שלימה ורבים השיב מעווין, ויתכן עוד שכל אלו שמנע מהם לעבוד ע"ז כששימש ככהן לע"ז שאמר להם תנו לי אוכל פשוט במקום תקרובת לע"ז כי הפסל לא אוכל ואני יברך אתכם, הם חזרו עמו בתשובה שלימה, וממילא הפך את כהונתו לטובה כי החזיר בתשובה שלימה.

קצת תמהתי למה כתוב ילך וישׁוב לביתו, שיהיה כתוב ישוב לביתו?? וראיתי מתרצים שהכוונה שילך מהמלחמה ולא ילחם אלא רק יספק אוכל וציוד ללוחמים כך שיוכל לחזור לביתו בלי להסתכן.

אומנם קצת קשה מדוע התורה דרשה שמתוך הלוחמים המכונסים לקרב יפרשו כל בעלי הפטורים מהקרב, למה לא פשוט יותר להודיע כאשר מכנסים להתאסף לקרב, שכל בעלי הפטור לא יגיעו עכשיו אלא מאוחר יותר יכנסו אותם בנפרד?? שהרי זה לא נראה מעודד כל כך שקבוצות ממחנה הלוחמים פורשים, וזה עלול אולי לגרום רפיון אצל הלוחמים??

ואולי דווקא עשתה כן התורה, וכפי הסיפור המפורסם שהמשכילים שעקרו את הדת באירופה לפני השואה האיומה עשו הצגה היתולית על מלחמה יהודית על פי התורה, ובתחילה הרחבה הייתה מלאה בלוחמים, אבל כאשר הכהן הכריז על הפטורים מלהילחם – מי שארס אשה ומי שבנה בית ומי שנטע כרם וכו', לאט לאט התרוקן הרחבה מהלוחמים, וכאשר הכהן אמר "ומי שירא ורך ללב" – וכפירוש הגמרא סוטה מד' שפוחד אפילו מעבירות

מתוך דברי הגמרא סנהדרין עח' נלמד שלא מספיק שייכתב "והכהו ומת", כי אז היינו חושבים שכל מכה שהרגה אפילו מכה קלה יהיה למכה דין רוצח, אלא לדין רוצח חייבים מכה חזקה שיש בה כדי להמית, ולכן כתוב "והכהו נפש ומת", וראיתי שמקשים שא"כ ייכתב רק "והכהו נפש" שהרי ברור שבמכה כזו אדם ימות??

כתבו המפרשים שפסוק זה מדבר על הכהנים שהם משבט לוי כי רק על עבודת הכהנים נכתב לשון שירות, ומקשה השל"ה הקדוש שאם כן שייכתב כהן וכהנים, כפי שכתוב "וזה יהיה משפט הכהנים??"

ובקונטרסי האר"י זצ"ל כתוב שהתורה באה לרמז כאן על יונתן בן גרשום בן משה רבינו, שנכתב בו בנביא שופטים יח' ג' "קול הנער הלוי" והכוונה על יונתן שעבד אצל פסל מיכה, ויונתן סיפר לאנשי שבט דן "עשה לי מיכה וישכרני ואחי לו לכהן", וכפי שהגמרא בבא בתרא קט' אומרת שלמה כתוב עליו "יונתן בן גרשום בן מנשה הרי בן משה היה גרשום, אלא מתוך שיונתן עשה מעשה מנשה (ששימש

וטהר לבנו - שופטים

שופטים ושוטרים תתן לך

אלא נראה שהלימוד מנמלה זה בדיוק ללמד את העצלן ותו לא, שהעצלן מתחמק מעבודה וממטלות שעליו לעשות בגלל תירוצים שונים ומשונים כפי שמתואר במשלי, ואומרים לו למד נא מהנמלה שהיא קיצונית לצד השני, שיש לה כל באמת את כל התירוצים הכי נכונים והאמיתיים שלא לעבוד כל ימי חייה כי מספיק לה חיטה וחצי לכל חייה, ובכל זאת היא בגלל תירוץ דחוק ומוזר וכמעט לא מציאותי היא עובדת ופועלת כל ימי חייה.

וכמו כן יש לעצלן ללמוד מדרכי הנמלה, שלמרות שהיא טרודה כל ימי חייה ומשתדלת מעל ומעבר להיגיון לצבור אוכל לפי כמה וכמה מהנצרך לשנות חייה, בכל זאת כותב המדרש שאם נמלה אחת הניחה גרעין בדרכה, אף נמלה לא תיגע בגרעין זה, למרות שהן כביכול רדופות ביותר להשיג בלי סוף מזון, ורק הנמלה שהשאירה את הגרעין היא תיגע ותיקח את הגרעין, וכל ישרות מופלאת זו מגיעה לנמלים בלי שופטים ושוטרים שיחייבו אותם לנהוג בישרות, אלא הדבר בטבען הוא, שאין נוגעים במה ששייך לזולת כלל, וכפי שאמר **האדמו"ר החידושי הרי"ם מגור** "לא תגנוב" צריכים להרגיש כמו שיש מחיצת ברזל החוצצת ביני לבין ממון שלא שלי, שלא שייך לגנוב.

זזה מוסר השכל שמביא המדרש לא רק לעצל, אלא לכולם, שמה שאומר הכתוב במשלי ראה דרכיה שלמרות שהיא אוגרת כמויות עצומות בכל זאת היא לא נוגעת במה שלא שלה גם בלי שופטים ושוטרים, ורוצה המדרש שנגיע גם אנחנו למידה טובה זו שמעצמנו לא נוכל לגנות ולגעת ברכוש הזולת, ושנדע שלמרות שהנמלה היא הבעל חיים שהכי דואג לפרנסתו ומשתדל מעל ומעבר למצופה, בכל זאת גם הנמלה מבינה שלגנות או לגעת ברכוש השני אין זה השתדלות כלל.

ואולי זה טמון בכונת הפסוק "שופטים ושוטרים תתן לך" - לשון יחיד, שהכוונה בתוך כל אדם ואדם בישראל באופן פרטי שיהיה לו משמעת עצמית להיות ישר והגון, וכך יזכו ל"ושפטו את העם משפט צדק", שאף אחד לא ירגיש מרומה ונגזל, כי כסף ורכוש הזולת יהיה מאוס בעיני כולם.

ולפחות טוען המדרש שנשמע בקול השופטים והשוטרים, ולפחות בגללם לא ניגע לרעה ברכוש הזולת חלילה.

ואולי אפשר שנלמד מנמלה שבמקום לשבת בטל ממלאכה ומעבודה כי מספיק לה חיטה וחצי לכל חייה בכל זאת היא עובדת כל ימי חייה, כי הבטלה אם כל חטאת, ולכן עדיף לעבוד כל החיים, למרות שאין צורך בכך, אבל כמובן יש רובד נוסף בכונת הפסוק במשלי ללמוד מעבודת הנמלה, שכשם שהיא טורחת לשנים רבות בתקווה שאולי היא תזכה לחיות שנים רבות, אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב נעבוד קשה בעבודת ה' בלימוד התורה ובתפילה ובמעשים טובים כל רגע אפשרי, ולא נתעצל ולא נסתפק במועט, ולא נומר העיקר שאני יחסית אדם טוב בין חברי, אלא לשאוף ולהתאמץ למקסימום ויותר ממקסימום, כי השכר הוא לנצח נצחים ולא רק לשנות חיינו הקצרים פה בעולמנו זה, אלא נזכור שחיי עולם נטע בתוכנו, לכן נתאמץ בכל כוחנו, ונזכה ונראה טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא אמן ואמן.

דבר תורה וחזיון זה אמרתי בפגישתי עם הצדיק הבחור המשותק הגאון "רב ישראל רפאל פלדמן מארה"ב", שסובל 8 שנים משיתוק שלקה בו בגין אלרגיה בהיותו בן 20, ורצונותיו הם להתחתן, ולהבחין ולהוציא תואר דינינות, ולמרות רצונותיו עדיין הוא רווק ולא הצליח לקבל מבחנים למחשב שרק דרכו הוא מתקשר, ועודדתי אותו במאמר זה, ואמרתי לו רב ישראל הצדיק המדרש אומר בשם שלמה המלך שעלינו ללמוד מהנמלה שטורחת כל חייה על סיכוי קלוש ביותר, ולכן צדיק אתה אנא אל תיפול ברוחך, אלא התחזק והיית לאיש ובעזרת השם תמצא שידוך מתאים ובעזרת השם תזכה לחיים טובים יותר, בזה ובבא, וכל לימודך במסירות נפש במצבך הקשה הזה שכרך הרבה מאוד עד אין חקר.

ואל תאבד תקווה, תתפלל לה' אולי כבולעו כן פולטו, שהשיתוק יעזוב אותך כשם שהגיע אליך, ותצליח לרקוד בחתונתך בשמחה רבה ומושלמת בקרוב ממש אמן ואמן.

שופטים ושוטרים – או - שופטים ושוטים

כוח התורה השופטים והשוטרים הם שופטים, ולהוסיף בכונתו אפשר שהיות ואין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו

במדרש רבה בפרשתנו מביא את הפסוק במשלי "לך אל הנמלה עצל – ראה דרכיה וחכם, אשר אין לה קצין שוטר ומושל תכין בקיץ לחמה" והביא מה מיוחד בנמלה שיש ללמוד ממנה?? וכתב המדרש שנמלה לא חיה יותר מממוצע של ששה חודשים. ובתקופה קצרה זו אין היא מסוגלת לאכול יותר מגרגיר או גרגיר וחצי של תבואה. אולם היא אוספת כה הרבה שהיה מספיק לה למשך שנים ארוכות, ומספר המדרש בפעם מצאו בקן נמלים 30 כור (כמות עצומה ביותר – י"מ ש"כור" הכוונה ביחס אליה)!!

וכל כל כך למה? מדוע היא עושה זאת? מדוע טורחת הנמלה ואוספת מזון רב, כשאין לה כל צורך בו?

הסיבה היא מפתיעה ביותר, הנמלה, (ובעצם כל הנמלות מאז ולתמיד) חושבת: **אולי יאריך ה' את ימי ושנותי**, ולכן היא והן צוברות מאכל לרוב, שיהיה לי מה לאכול במקרה והיא תקבל "אריכות ימים מופלגת" מה'.

זזה מדרש פליאה, א. שהרי על צד שהנמלה אכן תזכה לאריכות ימים מופלגת, שאז גם תעבוד ויהיה לה אוכל, שהרי מאן דיהיב חיי יהיב מזוני, כשם שה' יתן לה' אריכות ימים גם יתן לה כוח לעבוד ולהשיג את אוכלה, ואם כן מדוע עליה לטרוח ולעבוד כל חייה הקצרים לאגור אוכל רב מאוד מאוד??

אלא התשובה היא שהנמלה עובדת קשה על צד שיהיה לה מתנה של אריכות ימים מופלגת אבל בלי שיהיה לה כוח לעבוד כל אותן השנים בהם תאריך ימים באופן ניסי ועל טבעי, ומוזר מדוע היא חושבת מחשבות מוזרות עד כדי כך, שהסיכוי שכך יקרה שואף לאפס ממש, שהרי נתן בעין יפה הוא נותן, ואם ה' יעניק לה ברכה לאריכות ימים מיוחדת למה שלה יהיה לה כוח באותם השנים?

ובכלל מדוע משך אלפי שנים כל הנמלות עמלות כל חייהן בגלל סיכוי קל שבקלים למרות שכל הדורות שקדמו להם לא האריכו ימים??

וגם פלא עצום וכי זה דרך טובה שילמד ממנה אדם, הרי אדם חייב לבטוח בבורא עולם שיפרנסו ולא לעשות השתדלות מיותרת או מוגזמת לפרנסתו, זה נראה כקטני אמונה?? אדרבא אומרים ברוך ה' יום יום??

וטהר לבנו - שופטים

ענווה שבלעדיה אי אפשר להיות ישר וכדברי **המצודות דוד** בחבקוק ב' "עופלה לא ישרה", שכל המתחזק ומתגאה אין ישרות בנפשו, ואפילו הוא צדיק יהיה ומאמין בה'.

רוח שטות לכן הדרך היחידה שיהיה משפט צדק וישר זה רק על ידי כוח התורה, כך אדם יתגבר על נטיית לבו ויפעל לצדק מושלם בלי נגיעות ואינטרסים, וכמובן חייבים

צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך

ואם תאמר שהשני רשע הוא ולא מגיע לו את כספך כי הוא רמאי, לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בורא עולם, בורא עולם קבע שזה גזל ותאמין בזה באופן מושלם, כפי הניסיון העצום שהקב"ה ניסה את אהרן הכהן שהאשימו בחטא מי מריבה וכתוב **במדרש במדבר יט' ט'** שמושה רבינו טען אני חטאתי אבל במה אהרן חטא?? אבל "וידום אהרן".

ובספרי דברים, וזאת הברכה, פסקה שמש' "תריבהו על מי מריבה", **סקיפנטים** - עלילה תואנה ניסתקפת לו, אם משה אמר "שמעו נא המורים", אהרן ומרים מה עשו?? דהיינו וזכה למות בנשיקה כביכול מהקב"ה, ועליו נאמר "תמיד ואוריך לאיש חסידך אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה".

כי אהרן אפילו לא חשב בלבו שהקב"ה בא עליו בעלילה, אלא ברגע שהקב"ה דיין אמת קבע פסק דין אז זה האמת המושלמת, ואהרן הודה להקב"ה שזיכהו בפסק הדין לקיים את הישר והטוב.

ומי שמקבל עליו באופן מושלם כזה את פסק בית דין בלי שום הרהור לב של תרעומת ופקפוק בדין תורה חלילה, זוכה להיות איש חסידך ומתוק מדבש ומקורב להקב"ה ביותר. **וזה** ניסיון עצום, אבל זה מה שדורשת התורה מאתנו "צדק צדק תרדוף" אחד לתובע ואחד לנתבע, ששניהם ירדפו שיהיה צדק, לא שירדפו שינצחו בדין, אלא שיהיה צדק אמיתי על פי דין תורה.

והצדק המושלם מתחיל בכך שיקבלו על עצמם בית דין יפה, ששניהם יהיו מרוצים באמת ובישר בבית דין שידון בענינם ולא ינצלו את הדין שהולכים לפי הנתבע וכו', אלא לרדוף צדק, יותר מרדיפת הניצחון הפרטי.

והשלב השני הוא לקבל את הפסק דין, ולרדוף לקיימו בשמחה כמצווה עצומה להינצל מגזל, וזה ניסיון כה חשוב וגדול, שהוא חשוב יותר מהקרבת קורנות בבית המקדש, כי כאן אדם שוחט את כל מהותו וחשיבותו, והצדק הפנימי שהוא יודע שיש כאן רמאי וכביכול אין כאן צדק, ושוחט הכל ומאמין להיפך שהוא לא בסדר ועליו מיידיית לקיים הפסק דין וזכות היא עבורו להינצל מהגזל.

ועל זה מסיים הפסוק "למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלקיך נתן לך", שבזכות אמונה תמימה כזו נגד האני שבך, תזכה לחיים טובים, כי תאמין שאתה בידים האמונות של בורא עולם, ותזכה לרשת את ארץ ישראל, שזכאי אתה לקבל את ארץ ישראל, שכביכול בזכותך ה' נותן לך אישית את ארץ ישראל, שתזכה לחלק בארץ ישראל בזה ובבא, לחיי נצח כדברי **הרבינו בחיי** כאן, ותקבל את השכר בעולם הבא לא כנהמא דכיסופא, אלא באופן שתרגיש שכביכול מגיע לך השכר, כי התקיים בך "אשר נסיתו במסה תריבהו על מי מריבה".

ואנא יהודי יקר, הכי קל לרכל ולזלזל בבתי דינים, אבל גם ככה הפסדת בדין, במקום גם להפסיק וגם לחטוא בעוון

כתוב במדרש רבה ה' ג' אמר הקב"ה לדוד: הצדקה והדינים שאתה עושה חביבים עלי יותר מבית המקדש, מניין שנאמר ש"ב ה' "ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו", מהו משפט וצדקה לכל עמו?? ר' יהודה מפרש, שדוד המלך היה דן את הדין, מזכה את הזכאי ומחייב את החייב, ואם לא היה לחייב לשלם היה דוד נותן משלו, וכך קיים משפט וצדקה.

טען לו רב נחמן הנהגה כזו הביאה את עם ישראל לידי רמאות, ששני אנשים יתאמו ביניהם לתבוע אחד את השני והמפסיד יטען אין לי, ודוד ישלם במקומו, והם יתחלקו בכסף שדוד שילם.

אלא מפרש רב נחמן מהו "משפט וצדקה"? שהיה דוד דן את הדין ומזכה את הזכאי ומחייב את החייב, ובכך התקיים "משפט", וגם "צדקה" כי היה מוציא את הגזל מידו של החייב, **ואמר הקב"ה לישראל בני הואיל והדינים חביבים לפני, הו זהירים בהם:**

ובמפרשי המדרש פירשו כוונת המדרש, שדוד היה טורח לרצות את המפסיד בדין עד כדי שהרגיש שהדין אמת הוא, וחשבתי לחדד הדברים, שאני מכיר בתור טוען רבני שאני בהוראת רבותי משתדל לא לעסוק בזה כמעט, שלפעמים אדם ישר מפסיד בבית דין, וליבו בוער בקרבו כי הוא בטוח בצדקותו ויודע שהוא צודק והצדק עמו, ומה שהפסיד בדין זה בגלל שהצד השני משקר במצח נחושה ומנצל את המצבים שאין הוכחות נגדו, כמו גנב בלי 2 עדים, והמפסיד בדין ליבו שותת איך יתכן שאני ישלם ויפסיד כסף וישלמו לרמאי והשקרן??

ובעצם זה טענה גם על דברי המדרש שדוד המלך טרח לשכנע את החייב בדין שהכסף שהפסיד זה לא הפסד אלא שהדין תורה הצילו מגזל, ואין כאן הפסד כלל, והרי לפעמים המפסיד יודע בבירור שאין כאן יושר וצדק אלא הפסד כסף מפני רמאותו של הצד השני השקרן והרמאי והגנב במזיד בידעיה ברורה??

ואכן ישנו כלל "אין לדיין אלא מה שענינו רואות", וזה דין צדק שהבית דין יפסוק לפי כללי התורה שהוא רואה, וזה האמת וזה הצדק, וכל חריגה ממנו זה גזל גמור, ולמרות הבעל הדין יודע את האמת שלו שההוא גנב, בכל זאת עליו להבין את בית דין שפסק על פי כללי התורה והיושר הנראה לעיניו.

ואם המפסיד יקבל דברים אלו יחשוב שהוא נוהג במידת חסידות שמקבל עליו גזירת שמים באהבה, והפסד זה, זה כפרת עוונות, אבל זה לא מושלם, דוד המלך עשה יותר מזה, הוא היה משכנע את המפסיד בדין שעליו להודות להקב"ה שהצילו מגזל.

וזה דרגה גדולה יותר, שאדם יאמין שמה שבדין תורה זה לא שלו אז זה גזל גמור בידו, לא משנה אם השני שקרן ורמאי ונוכל וכו', אלא עליך לקבל באמונה שלימה שמה שבדין תורה לא שלך אז זה גזל ותודה להקב"ה ולבית דין שהציל אותך מגזל גמור.

וְטָהַר לְבָנוֹ - שׁוֹפְטִים

חמור, תעצים את פסק הדין לניסיון שעמדת בו בגבורה של אמונה, ולפי צערך תקבל שכרך.

וְשׁוֹב, יהודים יקרים, אנא תתחשבו בצד השני וביחד תבחרו בית דין ששניכם תרצו בו בלב שלם, זה מונע הרבה תרעומת לאחר מכן, וגם על זה תזכו בשכר גדול, אמן ואמן, ואפילו בב"ד של מעלה בעולם האמת, הנשמה אומרת "יפה דנתוני".

וְנִקְוָה נוספת, כתוב **בְּנֵי אִי יִשְׁעוּ** א' כז' "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה", שבזכות עשיית המשפט יזכו לגאולה השלימה, ועשיית משפט זה לא רק שהבית דין יהיו ישרים וישפטו צדק, אלא בעיקר על בעלי הדינים שיעמדו בניסיון ויקבלו באופן המושלם את פסק הדין, בלי הרהורים רעים ותרעומת אלא מתוך שמחה לקיים פסק דין תורה המצלת אותך מן החטא של גזל, וזכור.

וְיָדוּעִים דברי הבעל שם טוב בפרשת משפטים, על דברי הזוהר צד' א' "ואלה המשפטים אשר תשים לפנייהם – שאלו סדרי הגלגולים, שאם השני רימה הלה יקבל עונשו מה', אבל מה שהפסדת זה בוודאי מסתמא היית חייב לחבירך בגלגול העבר לבעל דינך, וזיכתה אותך התורה שתצא ידי חובתך ולתקן הגזל של גלגולך הקודם, ותן תודה לה' ותאמר "יפה דנתני".

וְלֹכֵן למרות שיש לי רישיון "טוען רבני", בורח אני מלעבוד בזה, אלא מעדיף אני לתווך בדרכי שלום והיגיון בין הצדדים, ולטעון להם את כל הצדדים לכאן ולכאן, ולנתח יחד עמם מה הצדק והישר, כך הם לא באים לידי מריבות ושנאת חנם למשך שנים רבות, אלא יוצאים שמחים שהבינו מה נכון ומה ישר.

לא ירבה לו נשים

לכן אהב את בת פרעה שכך יהיה שלום בין ישראל למצרים.

וְאִכָּן זה פעל עד ששלמה נחלש כשגורש ממלכתו ואז הנשים חזרו למחצבתם לעבודה זרה של בית אביהם ותוכנית זו קרסה, כי זה היה נגד רצון הבורא למרות הכוונה הטובה והטהורה, ואדרבא בא שישק מלך מצרים בימי בן שלמה ולקח את אוצרות המלך, ודווקא ממצרים הייתה המכה והנפילה הראשונה למלכות שלמה.

למרות האיסור "לא ירבה לו נשים – המלך" בכל זאת שלמה המלך הרבה ולקח 1000 נשים, וכ"כ למה?? ומה הטעם שאהב את בת פרעה מלך מצרים יותר מכל נשיו??

וְיִתְנֶן ששלמה כשמו רצה להרבות שלום בעולם ושלום לישראל לכן התחתן עם בנות כל המלכים בכדי שיהיו בקשרי משפחה עם עם ישראל ומלכי הגויים לא ילחמו עם עם ישראל, והסכנה הגדולה בשעתם לארץ ישראל היה מצד מצרים או על כל פנים מדינה עוצמתית מאוד באזור,

לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען הרבות לו סוס

אֵלָא יתכן שהתורה הקדימה איסור ריבוי סוסים, כי הסכנה מריבוי סוסים זה קלקול יהודים ישרדו למצרים, וסכנה זו היא הכי רעה – לקלקל אחרים, כי יהודים שמתרחקים מקהל ישראל ומתקרבים למסתובבים בין הגויים ובפרט במקום מקולל שהקב"ה הרחיק אותנו משם, זה סכנה גדולה ועצומה.

שְׁמַתִּי לב שתחילה הזהירה התורה שהמלך לא ירבה לו סוסים – ורק אחר כך התורה מזהירה שהמלך לא ירבה נשים וכסף וזהב, ולכאורה ריבוי סוסים היא לא השאיפה הראשונה של מלך, אלא בדרך כלל מלך שואף תחילה לכסף וזהב ואולי בהמשך ואולי בסוף שאיפותיו יש לו שאיפה להרבה סוסים להעצים את צבאו.

שופטים – רצף הפרשיות בחומש דברים בדרך דרש

מתוך הכנעה, כמו כן פרשת **עקב ראה**, עקב זה – האבר הכי למטה – ראה – זה העיניים שהוא איבר הנמצא בראש למעלה, וכן **כי תצא - כי תבוא**, וכן **ניצבים - וילך**, שניצב זה עומד במקום לעומת וילך, וכן **האזינו ברכה**, שהאזינו יש בה בעיקר קללות – ואילו ברכה כפשוטו, מלא ברכות לעם ישראל, ורק פרשה בודדת שלה אין שותף – שופטים.

כִּי משפט יש רק אחד, וכדברי המדרש במשפט אין דבר והיפוכו, דין תורה אחד הוא!! ואין פיצול במשפט כולם מחוברים לאחד בלי זה הכל מתפרק, וכפי שלימדתי בשיעור באבות, שהו מתונים בדין זה בסיס לקיום התורה, וכפי **שהברטנורא** כתב שזה אחד מ"הם אמרו 3 דברים", ש 3 הדברים הללו מתוך דבריהם הרבים מעמידים את עולם התורה והיהדות.

וּמִתּוֹנִים בדין שאפי' פעם אחת לא נטעה בדין מחמת חזקת הרשע, וכך יוציא דיבה על הדין שכולו שקר והראיה מהטעות החד פעמית, ומזה יחליש את כוח בית דין וזה הרס הדת.

עַל כל פנים, אחרי הקללות אמר משה אתם שמעתם את הקללות כשאתם נצבים בלי חטא כמו תלמיד מצוין שאת המוסר הקשה על התנהגות לא טובה הוא שומע דווקא

בְּמִדְרַשׁ רבה ה' ז' כתוב על מעלת המשפט, אי"ר לוי משל למלך שהיו לו הרבה בנים והיה אוהב את הקטן יותר מכולם, והיה לו פרדס אחד והיה אוהבו יותר מכל מה שהיה לו, אמר המלך **נותן אני את הפרדס הזה שאני אוהבו מכל מה שיש לי לבני הקטן שאני אוהבו מכל בני**.

כִּךְ אמר הקב"ה מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל, ומכל מה שבראתי איני אוהב אלא את הדין, "כי אני ה' אוהב משפט", אמר הקב"ה נותן אני מה שאהבתי לעם שאני אוהב, אחד מיוחד לאחד המיוחד.

וְאִמַר הקב"ה לישראל בני חייכם בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתעלה, שנאמר "ויגבה ה' צבאות במשפט" ועל ידי שאתם מגביהים אותי בדין אף אני עושה צדקה ומשרה קדושת בנייכם, ואם שמרתם את שניהם – צדקה (קדושה ומצוות) ודין, מיד אני גואל אתכם גאולה שלימה, שנא' "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות".

וְהִנֵּה התבוננתי, שפרשת שופטים – היא פרשה בלי שותף כביכול, שהנה פרשת דברים ואתחנן הם כדבר והיפוכו, שדברים – זה דיבור מתוך עוצמה, ואתחנן, זה דיבור

וְטָהַר לְבָנוּ - שׁוֹפְטִים

ונופלים, אלא וילך - אתם צדיקים יקרים ואהובים, אתם גם תתקדמו מכוח יראת העונש שנוסף לכם על עבודה מתוך אהבה, ותזכו להאזין לעתידות למו ותזכו לכל הברכות, ולחזק חזק ונתחזק אמן ואמן.

איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה' - למה שוב "איכה"!!!

הנבואה ובקדושתה ופרישותה, ואחר כך בא ועשה אות ומופת ואמר שהקל שלחו, מצוה לשמוע ממנו שנאמר אליו תשמעו, ולכן שמעו לאליהו הנביא בהר הכרמל כשהקריב קורבן מחוץ למשכן. וזה כוונת הפסוק שהנביא יהיה כמו משה רבינו "כמוך", שאז לא יהיה ספקות ויקשיבו לו גם בהוראת שעה נגד ההלכה כפי שעשה אליהו בהר הכרמל.

אבל אם עם ישראל נכנסים לספקות ולא מרגישים בעצמם מי נביא צדיק מובהק שאש קודש מלוותו שנים רבות, אזי זה חורבן ועצבות, "איכה", שאין את התחושה מי נביא כמו משה ומי רחוק מדרכו של משה, שעושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס.

אגב חשבתי השבוע שאומרים "עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס", שלא כתוב מבקש שכר כזמרי ואולי שכר כזמרי וכפנחס, רק עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס, שמדובר לא ברשע תת רמה, אלא בעושה עבירה אבל גם הוא יודע שהשכר זה לא ההנאה מעבירה שהיא רגעית וחולפת ואינה שווה ואינה מתקרבת כלל להנאה של פנחס, ולכן כתוב מבקש שכר כפנחס, שהוא מבין שהשכר של צדיק זה הנאה אמיתית ושווה כי היא נצחית ומושלמת בזה ובבא לעולמי עולמים, וכפי שבלעם הרשע ביקש שתהיה אחריתו כמוהו.

וענו ואמרו ידינו לא שפכה/ו את הדם הזה ועינינו לא ראו

להשקיט את המריבה, זה השנאת חינוש שבגללה חרב בית המקדש, כי לפחות שהציבור שלנו יהיה מאוחד ולא רק בלי שנאה אלא מלאים באהבת חינוש.

אבל אם כן נשאלת השאלה איך הזקנים מעידים ואומרים "עיינינו לא ראו", הרי לפי האבן עזרא הם כן אשמים "שראו הלבנת פנים"?

והתשובה פשוטה היא, שאכן הזקנים לא ראו הלבנת פנים ושתקו, אבל היות ובעירם ובקהילתם יש אנשים שמלבינים פנים לא בפני הרבנים, והרבנים לא טרחו והתאמצו לעקור כל הלבנת פנים בעירם, על ידי דרשות וכדו' לאהבת חינוש, מתלמוד תורה וישיבות עד אברכים וזקנים, אז כל הלבנת פנים בעיר היא באשמת הזקנים הרבנים.

ועל כתוב "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך, כי תעשה הישר בעיני ה'", שעלינו לבער כמו ביעור חמץ שלא רק מבטלים את החמץ אלא גם חובה לבדוק בחורים ובסדקים את החמץ, ולהגעיל את החמץ הבלוע בסירים.

ואכן כל מחנך ומלמד עליו לחנך את תלמידיו מגיל צעיר לאהבת ישראל, ולמידות טובות, ולא רק ללמד תורה בלי לדאוג למידות טובות ואהבת ישראל, וללמד שרב של החוג השני הוא לא פסול ומאוס חלילה, אלא הרב שלי גדול כי הוא גדול והוא מתאים לי, ולא שהרב שלי גדול כי הרב של השני קטן הוא.

ואולי עוד רמז בפסוק שכתוב "שפכה/ו" קרי וכתוב, ללמדנו שכל צורה של שייכות לשפיכות דמים על הזקנים לנקות מעצמם ומבני עירם ומבנות עירם וכאמור קודם.

כשהוא מצוין ככה הוא לא מרגיש מאוים כל כך, שהרי הוא יודע שהוא מצוין.

ואומר להם משה רבינו לעם ישראל, לא רק שכשאתם מצוינים אתם שומעים מוסר קשה ולא מתייאשים

המילה "איכה" היא מילה של צער כפי שמודגש בהרחבה בקינות של תשעה באב, בקינה יג' יד', ואגב בקינה יד' כתוב שעם ישראל הצטערו והתאונו על שהוצרכו להחליף את המילה אי כה לאיכה, שהמילה אי כה משמשת בקשה איפה ההבטחות הטובות ובקשה שיתקיימו ההבטחות והטובות, אבל איכה עצרה משמעות זו.

ואם כן נשאלת השאלה מה מקום כאן למילה "איכה", הרי כאן מדובר שיהודים רוצים לדעת את האמת האם הנביא אמת ולהקשיב לו כרצון ה', או שהוא נביא שקר ולא להקשיב לו כרצון ה' לא להקשיב לנביא שקר.

ונראה לתרץ ב2 דרכים, הדרך הראשונה, שעצם הדבר שיהודי יראי שמים ויראי חטא מבולבלים ולא יודעים מה האמת הנכונה לדרך מסוכנת ביותר זה חורבן גדול ועצום.

תירוץ שני נראה שבפסוק שלפני פניו כתוב (יח) "נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצוונו", והכוונה שעם ישראל יקשיבו לקול נביא שהוא צדיק מובהק וכדברי הרמב"ן שלא כל העושה אות ומופת מאמינים אותו שהוא נביא, אלא אדם שהיינו יודעים בו מתחילה שהוא ראוי לנבואה בחוכמתו ובמעשיו שנתעלה בהן על כל בני גילו והיה מהלך בדרכי

האבן עזרא מסביר "ועיינינו לא ראו" שלולי שעשו עבירה שהיא כעין שפיכות דמים כמו הלבנת פנים שזה נחשב כמו רציחה, לא היה מזדמן להם שירצח אדם מעירם, וכן כתב הרמב"ן, וכמו שמצאנו בגמרא **מכות** על אריה שטרף אדם במרחק 3 פרסאות מרבי יהושע בן לוי ולכן אליהו הנביא לא נפגש עמו 3 ימים.

ולפי"ז מסביר התכלת מרדכי את הפסוק "ואתה תבער הדם הנקי מקרבך, כי תעשה הישר בעיני ה'", שאם היו זקני העיר צדיקים גמורים לא היה רצח בעירם או סמוך לעירם.

וחשבתי להוסיף שהיות ולא כתוב ובפינו לא כשלנו אלא ועיינינו לא ראו, משמע שלא הם הזקנים בעצמם פגעו או הלבנו פני אדם ברבים, אלא שלא ראינו יהודי מלבין פני חברו ברבים כמו הזקנים החשובים שהיו בסעודת שבר קמצא הוזמן בטעות לשמחת שונאו שראו את עלבון בר קמצא ושתקו ולא מחו, שלכן נחרב בית המקדש השני.

והסברתי על מעשה בר קמצא, שהשנאת חינוש שהחריבה את בית המקדש, לא היה מחמת ריבוי הקבוצות השונות שהיו בירושלים באותה תקופה, פרושים וצדוקים ובריונים ועוד קבוצות, כי שנאת הצדיקים הפרושים לקבוצות המשנות את הדת ומעוותות את התורה, צדק הוא ולא שנאת חינוש אלא שנאת מצווה, ככתוב **הלוא את שונאך ה' אשנא**.

אלא בקבוצה הקטנה של הפרושים היות ולא היו מגובשים באהבת חינוש מול כל הקבוצות הרעות, לכן חרב בית מקדשנו, ועצם הדבר שהייתה שנאה נוראה כזו בקהילה המצומצמת זה כבר נורא ואיום, ועצם הדבר שהרבנים ראו במריבה שנוצרה בטעות אנוש ולא התאמצו